శ్రీ ర స్తు.

రసికనికరానందనందనానోకహాసదృశః

సరసకవితాచమత్కృతీగర్భితః

పంచబాణవిజయోనామ

భాణప్రబంధః.

పండితపరిష్కృతః

ములుకుట్ల - రామలింగశాస్త్రిణా

శారదానిలయముద్రాభవనే

ముద్రాపితః - ప్రకటీకృతశ్చ.

మదరాసు.

౧౮౮౭ - సంవత్సరము.

ప్ర క ట న.

—(*)—

మావద్దసిద్ధముగనుండు సంస్కృతాంధ్రగ్రంథముల వివరము.

కృష్ణయజుర్వేదము ప్రథమప్రపాఠకము విద్యారణ్యభాష్యసహితము-	౧౧ - ౦ - ౧
అష్టోత్తరశతోపనిషత్తులు-	౮ - ౦ - ౦
యాజుషప్రయోగచింతామణి, షోడశకర్మలు	౨ - ౦ - ౦
మహాన్యాసము	౦ - ౬ - ౦
సంస్కృతబిల్హణీయము-	౦ - ౨ - ౦
ముహూర్తదర్పణము-	౦ - ౪ - ౦
నవగ్రహపీఠిక-	౦ - ౩ - ౦
అజ్ఞానాంధకారసూర్యోదయము-	౦ - ౧౨ - ౦
ఆబ్దికమంత్రము-	౦ - ౨ - ౦
ప్రహసననాటకము, కాళిదాసకృతము-	౦ - ౨ - ౦
పంచబాణవిజయము-	౦ - ౪ - ౦
ఆంధ్రభాగవతము, శుద్ధప్రతి-	౧ - ౪ - ౦
ఋగ్వేదప్రయోగము, నారాయణభట్టకృతము-	౧ - ౮ - ౦
సవ్యాఖ్యాధ్యాత్మరామాయణము ప్రతి ౧-కి	౨ ౮ ౦
జాతకాలంకారము ప్రతి ౧-కి-	౦ ౬ ౦.

వైద్యగ్రంథముల వివరము.

వైద్యసైఘంటికపదపారిజాతము ప్రతి ౧-కి	౪ ౮ ౦
వైద్యచింతామణి ప్రతి ౧-కి-	౮ ౦ ౦
వైద్యామృతము ప్రతి ౧-కి-	౧ ౦ ౦
చికిత్సారత్నము ప్రతి ౧-కి-	౧ ౦ ౦
నాడీనక్షత్రమాల ప్రతి ౧-కి-	౦ ౪ ౦
కాలజ్ఞానము ప్రతి ౧-కి-	౦ ౪ ౦

యీపుస్తకములున్ను యితరములగు సంస్కృతాంధ్రగ్రంథములన్నియును యీ క్రిందచేవ్రాలుచేయువారి పేర వ్రాశి సులభక్రయమునకు పొందవచ్చును. పోస్టేజీ పుస్తకములనుకోరువారే అచ్చుకోవలశినది. మరియు కృష్ణాడిస్ట్రిక్టు బెజవాడగ్రామములో మేము పుస్తకములషాపుపుంచినాము గనుక అచ్చట కార్యదర్శియగు మాఅన్నగారైన బ్రహ్మశ్రీ ములుకుట్ల- గంగాధరయ్యగారివద్ద సులభక్రయమునకుపొందవచ్చును.

౧౮౮౭ - సం॥
జూలై నెల ౮ - తేది.

ఇట్లు
సుజనవిధేయుడు,
☞ ములుకుట్ల - రామలింగశాస్త్రులు

శ్రీగౌర్యై నమః

శ్రీ శారదాంబాయై నమః.

పంచబాణవిజయమ్.

ప॥ శ్రీమద్గోపశిశోతవాద్రిభరణంమిథ్యేతిలీలోత్కయా.
రుక్మిణ్యాభిహితోవహామిశిఖరిద్వంద్వంప్రియేలోకయ.
ఇత్యుక్త్వాతదురోజశైలయుగళంగృహ్ణన్కరాభ్యాంతయా
లజ్జానమ్రముఖాబ్జయాసరభసంశ్లిష్టోహరిఃపాతునః॥

కించ॥ శ్రీవత్సోదనుసూనుసూదనభుజామధ్యస్థలీభూషణం.
జంభారాతిమణిప్రకాండశకలశ్రీగర్వసర్వంకషః-
గాఢాశ్లిష్టరమాపయోధరతటీసంక్రాంతకస్తూరికా
పంకక్షోదనిభశ్ఛాయభవతాంభోభూయతాంభూయసే

నాంద్యంతేసూత్రధారః॥ సప్రశ్రయమంజలింబద్ధ్వా॥

ప॥ కలానిధికలావలత్తిమిరపఙ్క్తిముక్తాఫల
స్ఫురత్కనకదర్పణందరనిమీలదిందీవరం
దరోద్ధరణతత్క్రమంచటులచక్రవాకద్వయం
విశృంఖలమనోభవంవిజయతాంరతంయోషితాం

ఇతిపుష్పాంజలింవికీర్య, మారిష! ఇతస్తావదాదిష్టోస్మి. నిరంతరవినమద మరమకుట తటఘటితమణిగణవిస్ఫురకిరణపుంజకింజల్కిత చరణారవింద స్యగాంగేయ తరంగిణీతరంగపరంపరాపరివేల్లితరం గాలవాలవలయాలం కార పారిజాతాంకురస్యకైటభకంబుకంఠీకంఠాలంకరణకుంఠీకరణచాతు రీధురీణస్య విభీషణాభిధానయాతుధాన విభూషణపుటభేదనకు ముదవనవి కాసనానవరతవల మానవిలోకన చంద్రికానిచయనిర్భరవదనేందు మం డలస్యఉభయ పార్శ్వనిషణ్ణరమణీమణీ కటాక్షకపటస్ఫాటికవలయసత నికురంబ కరంభితకంబుకంధరస్యాఖండచండిమాద్దండకుసుమ కోదండ భుజదండమండలీకృత కోదండమండలీకృతనిశితశిలీముఖమండలీసంతాడిత తరుణమిథున విరచితనిధువనకేలి లాలితనికుంజపుంజమంజులో పాంతేసి

కావనీకాంతకదళీ వకులకంకేళీ నారికేళకుటజకురువకక్రముక తిలకామలక పనసాన సరసాల సాల హింతాల తాల తమాల కృతమాల నక్తమాలపున్నాగ నాగకుంద మందారకోవిదార ప్రముఖవిటపి విటపపటలాంచలచంచలచంచరీక సంచయ సంచలితమంజుమంజరీ వ్రజసంజరీ జృంభదమంద మరందర సధోరణీద్విగుణీభవత్ప్రవాహా కలధౌతసరిదంతరని రంతర విహరమాణ కలధౌతపక్షపక్షతి విక్షతివిదళదంభోరుహ ముకుళ గర్భనిర్బాధోద్భవదద్భుతసౌర భభరనిర్భరమరు దర్భకభ్రమణ సుభగంభావుకాభ్యంతరాయాః ఉభయపార్శ్వదరీ దృశ్యమానాసమానసౌధకోటికటీ ఘటితధ్వజపటపటల పటుక్రీడాప్రకటితవాతపోతనిర్ధూత జీమూతజాతవిగళితతటిల్లతావిడంబితనితంబినీ చరణారవిందచటులమంజుమంజీరశింజారవముఖరితవీథీవితానవిరాజమానాయాః మదకుంభికుంభదంభకుచకుంభసంభావనీయరంభోరూపరీరంభారంభసంభారఘుసృణహారిణమదఘనసారప్రభృతిసురభిద్రవ్యసంపాదనచటుల భుజంగపుంగవసంగతశృంగాటకోత్సంగహృదయంగమాయాః శ్రీరంగనగర్యానాయకస్యభగవతఃపంకేరుహావాసినీపరిబృఢస్య చైత్రయాత్రోత్సవసే వాసమవేతైరుదయశిఖరిశిఖరపర్యంతదర్యంతనిర్యత్నసిర్యత్కంఠీరవాకుంఠకంఠరవాకర్ణనవిజృంభమాణభగారుతరళీ భవదంఘ్రి హరిఖురశిఖాఘాతసంజాతరంధ్రరాకేందుమండలీనీరంధ్రనిక ర్గళనిర్గళదమృతఝరీమధురిమాధరీకరణనిపుణసూక్తి జాలైరఖిలకలావద్భిఃశిలావిద్భిః॥యదుత॥

ప. శృంగారరసభూయిష్ఠంకుసుమాయుధజీవితం,
రూపకంరసికానందజనకంరూపాస్యతామితి॥
కింతాదృశరూపకంస్మరణమభినీయ ॥ అస్తిహిపానందం॥

ప. సంధ్యానానట్యమానత్రిపురహరజటాజూటబంభ్రమ్యమాణ
స్స్వర్గౌకస్సింధుగర్భ్రత్ప్రమరలహరీగర్వసర్వంకషోక్తిః।
శ్రీమాన్రామానుజార్యఃప్రతికథకఘటాకేసరీదిగ్వధూటీ
క్షౌమీభూతస్వకీర్తిశ్శ్రితజనసకలాభీష్టసంతానశాఖీ॥

కించ॥దృప్యత్కుంభీంద్రకుంభస్థలదళనసముద్యుక్తహర్యక్షముక్త।
ప్రౌఢారావప్రణాళీపరిహసనచణైఃకంఠనాదైర్గభీరైః।

స్వైరంశాస్త్రాణియస్మిన్వ్యవహరతిగురుస్స్వర్గమాపత్రపాత
శ్శేషః పాతాళమాగాదగమదగగుహాగహ్వరంధూర్జటిశ్చ॥

అపిచ॥ మంథాద్రిక్షుబ్ధదుగ్ధార్ణవజఠరలుఠద్భంగభంగప్రదాభి
ర్మాద్యత్ప్రత్యర్థివిద్వత్పరిబృఢపరిషద్గర్వసర్వంకషాభిః।
యద్వాణీధోరణీభిః పరిహసిత పరీవాహపారంపరీకా
వ్రీడాద్గంగామృడానీవిటవికటజటాజూటమధ్యేకిమాస్తే॥

ప. నిర్ముక్తోనిగళాన్మదావళవరోమత్తోని రాధోరణో
నీత్వాయంసభయంస్వయంసవినయంస్వాలానమాటీకతా।
శార్దూలక్ష్మమమాపయత్కరతలస్పర్శేనతత్తాదృశ
స్సశ్రీరంగగురూత్తమోవిజయతేయద్వంశముక్తామణిః॥

ప. బ్రహ్మర్షి భావనార్యోజయతితదనుజః పన్నగాధ్యక్షవాణీ
మల్లీవల్లీమతల్లీప్రసవసముదయప్రాయవాక్సంప్రదాయః।
ఆన్వీక్షిక్యాంప్రచండోభవుకగుణనిధిర్భాష్యకృద్భావవేదీ
వేదప్రామాణ్యరక్షాచణవిమలతరాశ్చర్య చర్యాభిరామః॥

ప. శ్రీమాన్రామానుజార్యఃఫణిపతిఫణితిప్రక్రియాచక్రవర్తీ
తర్కాతర్కప్రవీణోయతినృపతిమతోద్ధారసంజాతకీర్తిః।
మీమాంసాసార్వభౌమోనిరుపమకవితాకల్పనాకల్పశాఖీ
విద్వద్గోష్ఠీధురీణోవ్యవహరణచణస్తత్సుతోయంవిభాతి॥

కించ॥ పాండ్యాఖండలవాహినీపరిబృఢశ్రీరాఘవార్యాగ్రణీ
స్సన్మానప్రథమావతారసరణిర్విద్వత్కవిగ్రామణీః।
శ్రీరామానుజచంపురంగధరణీధారేయసీమంతినీ
సౌందర్యస్తుతిముఖ్యసత్కృతికృతీసోయంవిజేజీయతే॥

ప. తస్యాయంసహజస్తదీయకరుణాసంప్రాప్తబోధోజ్జ్వల
స్తజ్జాయాజనకేనతత్కవితయాచైషస్వయంస్వీకృతః।
శ్రీరంగార్యకవిర్బభాణలలితంశృంగార శృంగాటకం
భాణంకంచనపంచబాణ విజయారంభప్రియంభావుకం॥

సఏషసామాజికసమాజ సమ్మోదసంపాదకఃయతః

ప. ప్రభాతభాస్కరప్రభాప్రబుద్ధపంకజ

ప్రజకురన్మరందసన్నిభావిభాతిభారతీకవేః।
సభాచకాస్తిపండితప్రకాండమండితాంతరా
రతిప్రియప్రియంకరో రసశ్చయత్రరాజతే॥
సమంతాదవలోక్య, సోల్లాసం.

ప. పరభృతపరిపాటీత్రోటికోటీకవాటీ
పుటవిఘటనకేళీ కల్పనాకుంచికాసౌ।
నవవకులమధూళీపానమత్తాళిపాళీ
రవముఖరదిగంతః ప్రాదురాసీద్వసంతః

కించ॥ మన్మథమదగజయంతామల్లీమహిళార్తవోత్సవముహూర్తః-
మధురధునాప్రాదురభూన్మానవతీమానధూననధురీణః॥

అపిచ॥ చందనాచలకందళన్మరుదర్భకభ్రమణోచ్ఛ్రిత
స్మేరకేసరగుచ్ఛనిస్సృతధూళికాచయధూసరాః।
మత్తకోకిలకాకలీఝిళితాళిమండలఝుంక్రియా
వైఖరీముఖరీకృతాస్సుఖయంత్యమీమధువాసరాః॥

అపిచ॥ ప్రత్యగ్రకేసరపరాగనవాంగరాగ
మాకందకందళగళన్మధుపానమత్తాః।
ఆరూఢమారుతసమీరితమల్లివల్లీ
డోలామిళిందమహిళామదయంతిచేతః॥

అపిచ॥ ప్రథమర్తువిభ్రమవిజృంభితశ్రియం
నవమల్లికాప్రతతికామతల్లికాం।
రసికాగ్రణీరమయతేమధువ్రతో
రసమంజరీంరసికశేఖరోయథా॥
నిరర్గళవినిర్గళన్మధురసశ్రమాంభోమిళ
త్పరాగసితకంచుకస్ఫురదుదారగుచ్ఛస్తనీ।
సమీరనటనర్తితాప్రవిచలత్ప్రవాళాంగుళీ
తనోతిహృదయంగమంనటనమత్రవాసంతికా॥

నేపథ్యే।కింబ్రూథ-అయేభరతావతంససాధు- ప్రకృతోపయుక్తవర్ణ
నేనమాననీయోసి - అద్యఖలుత్రిభువనవిజిగీషోః పంచేషోరశేషదిగ్విజయ

మంగలదీపికా యయు వజనచకోర చంద్రికాచంద్ర రేఖాయాః కనీయసీన్నృత్తవిద్యాధరీప్రథమరంగాధిరోహణ మహోత్సవేరసికజనమనాం సిరం జయంతీ గతిజితకుంజరీరసమంజరీ ॥ వయంతదవలోక నాయా మంత్రితాస్మ ఇతి- అహమపి ప్రథమ రంగాధి రోహణ మహోత్సవమను భవామీతినిష్క్రాంతః,

ఇతిప్రస్తావనా.

తతఃప్రవిశతిరసికశేఖరః. సానుస్మరణం.

ప॥ కింకిన్నరీకిమమరీకిమనంగనారీ
తారానుహేమలతికానుతటిల్లతాను।
నోచేదధీరనయనాజనసార్వభౌమీ
తర్హైకరలంతనుమతీమమభాగ్యరేఖా॥

అస్యాః కిమితివర్ణ్యతెప్రత్యవయవరామణీయకంరమణీమణేః॥

ప. పాదౌపంకజసంపదాకదళికాప్రత్యర్థినీసక్థినీ
శ్రోణీసైకతవైరిణీకిసలయాన్యక్కారధీరౌకరౌ।
వక్షోజౌవరకుంభికుంభసహజౌవాణీసుధాధోరణీ
వక్త్రంవారిజమిత్రముత్పలదళచ్ఛాయాముషీచక్షుషీ॥

అహోమమానుకూలోవిధిరిదానీంప్రతికూలఇవలక్ష్యతె.

తథాహి.

ప, జంభాలంభనకుంభికుంభయుగళీదుర్వారగర్వాపహా
గ్రాహంగ్రాహమురోరుహసౌసపులకోద్భేదంచకోరీదృశః।
యావన్న్యాసుధాకరంభితసుహంచుంబామిబింబాధరం
తావత్ప్రాప్తకుటీరకైఃప్రకటితంకూకూరుతంకుక్కుటైః॥

పరితోవలోక్య.ప్రభాతప్రాయమేవప్రభావరీ, తథాహి.

ప. నిశీధిన్యామస్యాదృశసురతధన్యాన్యజనా
నుచంద్రేసౌధాగ్రేసహవిహరమాణాన్యజభిః।
అయందర్శందర్శంస్వయమపిసముద్భూతకతుకీ
ప్రతీచీవామాక్షీమనుభవతిరాగీహిమకరః॥

ప॥ దూతీపభ్రమరావళీదినమణిప్రాణేశ్వరాభ్యాగమం

ఝుంకారధ్వనికైతవేనకథయత్యంభోజినీసుభ్రువః॥
చంద్రాధీశవియోగహేతురధునాకల్హారిణీ యోషితః
కాప్యన్యోన్యక్షతధూమకేతుకలికేవాభాతిభృంగావళీ॥

ప॥ తమీకన్యాతారాధిపతరుణపాణిగ్రహమహా
క్రియాయాంభావిన్యాంకనకచషకంసాక్షతభరం।
గృహీత్వార్ఘ్యవ్యాజంకిమపికిమురక్తాంబరవతీ
దినశ్రీరుత్తస్థౌ సకలహరిదామంత్రణకృతే॥

ప॥ నిర్మాయప్రథమోర్మిమాలిసలిలేనిర్మజ్జనంనిర్మలః
ప్రాచీనాచలచూడపీఠవసతిఃపద్మాటవీపేటికాం।
ఉద్ఘాట్యప్రసరన్మరందపయసాశ్రీగ్రామనామస్పృశం
సాలగ్రామగణంకరాగ్రకలితంహంసోభిషించత్యసౌ॥

కించ॥ పౌరస్త్యాచలమౌళిమండనమణిః పాథోజరత్నామణి
స్తారావర్త్మమురారికౌస్తుభమణిస్త్రైలోక్యభూషామణిః।
శోకవ్యాకులచక్రవాకరమణీసంతోషచింతామణి
ర్భా భాతిద్యుమణిఃపురందరహరిత్కాంతోరునాసామణిః॥

అపిచ, కాంతాపరిభవోవాదుర్విషహోబాహ్యమానినః కామినః యదయం.

ప, విధాయపాదతాడనైస్స్వధామ్యపర్ణమున్ముఖీం
సరోజినీంసఖీమనుప్రధావతీతిసత్వరః।
ఫణిస్ఫటామణిచ్ఛటామహోఝురీసహోదరీం
రుషాత్వుషామధీశ్వరోవహన్నివారుణద్యుతిం॥ సాంతర్హాసం

ప. బిభ్రద్బ్రహ్మనిరంతరంస్వహృదయేసన్మార్గగామీసదా
లోకాభ్యంతరగాఢరూఢతిమిరప్రాగ్భారకుక్షింభరిః।
కాషాయాంబరభాక్కరాంచలలసత్కాష్ఠోత్కరఃపుష్పిణీం
హంసస్సాంప్రతమంగరాగభరితోహాపద్మినీమంచతి॥
పూర్వోర్వీధరగంధసింధురశిరస్సిందూరరేఖావియ
ల్లక్ష్మీపక్ష్మలలోచనాకుచతటీకాశ్మీరపత్రావళీ।
జంభారాతిదిశావిశాలనయనాకల్హారహారావళీ
నీహారేతరదీధితిద్యుతిఝురీవ్యాజరీజృంభతే॥

అహోప్రాభాకరాణాంకరాణాంప్రమదాకల్పకల్పా ప్రాగల్భీ.

పII కల్హారంతికచాంత రేకిసలయస్తోమంతికగ్ణాంత రే
సిందూరంతిచనీలనీరజదృశాంసీమంతసీమాంత రే।
కాశ్మీరంతికుచాంత రేకురవకంత్యేతేకరాబ్జాంత రే
యావంతిప్రపదాంత రేకమలినీజానేత్విషామంకురాః॥

అపిచ. విగళితనాకలోకతటినీలహరీవిహార
తక్కలకలధౌతధౌతగరుదర్భకషట్పకణాః।
రవిరథవాజిరాజిఖురచూర్ణితపూర్వగిరి
ప్రసృమరధాతుధూళినికరావిలసంతికరాః॥

అన్యతోవలోక్య. పచేళిమమద్యమమలోచనయోర్భాగధేయం. యథా

ప. వామోహాస్తైవహంత్యోగళదలకభరంనిష్పతత్పుష్పజాలం
సవ్యేహస్తైగళంతీంఘనజఘనతటాన్మేఖలాంధారయంత్యః।
గుంజన్మంజీరసింజాముఖరితకకుభోనిర్గళన్నీవిబంధాః
పర్యంకాగారగర్భాన్మదగజగమనానిస్సరంతిప్రతోళ్యాం॥

అన్యతోదృష్ట్వా
పIIరతశ్రమవిజృంభితశ్వసితధోరణీనానట
త్పయోధరశిరస్తటీభ్రమదుదారహారావళీ।
ఝణంఝణితనూపురాఘననితంబబింబస్థలీ
ఘలంఘలితమేఖలాబహిరుపైతిశాతోదరీ॥

పదాంతరంగత్వా, స్పర్శసుఖమభినీయ.
పIIరత్యంతశ్రమతాంతహర్మ్యనివసత్కాంతాస్తనక్ష్మాధర
ప్రాంతన్యస్తశిరశ్శయాళుతరుణస్తోమంసముద్బోధయన్।
ఉన్మీలత్కమలాటవీపరిమళత్వాద్గిర్భరసంభావితః
పాటీరాద్రితటీకుటీరకుహరాదాటీకతేమారుతాః॥

కించ. పుంభావాంతనితాంతతాంతవనితాకాంతస్తనాంతస్థలీ
వాంతస్వేదపయఃప్రవాహకణికాసంతానపాటచ్చరాః।
కుంభీడింభకుటుంబినీకుచతటీపాటీరపంకస్పృశో
మందమందమమీసమీరపృథుకాస్సంచారమాతన్వతే॥

అపిచ॥ మాకందోదగ్రశాఖాపటలకలయితోత్ఫుల్లమల్లీమతల్లీ
పాళీధూళీప్రణాళీపరిమళితదివాచక్రవాళాంతరాళః।
నాళీకాళీమధూళీకణగణపరిరబ్ధాంబరారాతిదంతీ
వాసంతీకుంజపుంజప్రసూనసముత్స్పందతే గంధవాహః॥

వేశవాటప్రవేశమహోత్సుకితతూహాలీక కతిచిత్పదాని గత్వా, పురోవలోక్య.

ప॥ చంచత్కాంచనకేతనాంబరశిఖాంకూరన్మరుత్కందళీ
ధూతస్యందనసంచనాగతసురీసమ్మర్దజాతశ్రమః॥
స్ఫారామోదభరాభిరామసుమనోదామాంచితాభ్యంతర
స్తుంగోజంగమజాతరూపశిఖరిప్రాయో రథో రాజతే॥

సమీపముపసృత్య, పునర్నిరీక్ష్య.

ప॥ అగ్రే గ్రంథిలమానితంబవలయవ్యాలంబిరోలంబికా
దేశ్యం కైశ్యముదారమల్లికమనాక్సానందధానే ఘనం।
దృశ్యేతే ధృతధౌతసూక్ష్మవసనే నారాంగనే స్యందనే
పశ్యేతే సురలోకవారవనితే రంగేశసేవాగతే॥

ఇమే కిల మదన శేఖరవిలాసశేఖరాభ్యాం కళత్రీకృతే కనకలేఖాకస్తూరికే.

ప॥ సాఫల్యం నయతామిమే న సుకృతం జన్మాయుతోపార్జితమ్
హస్తాగ్రేణ హఠాదుదస్తమబలాహస్తాంతరాళే పతత్।
మల్లీనామకదంబకం వికసితప్రత్యగ్రపంకేరుహ
క్రోడక్రీడనలోలహంసధిషణామంకూరయన్నంచతి॥

రథోపకంఠే తిష్ఠన్నకుంరభక్తిసోత్కంఠముత్కంఠమాలోకయన్నభిష్టౌతి॥ తథాహి॥

ప॥ ప్యూహాపారకృతం సుపర్వమకుటప్రౌఢారుణాశ్మచ్ఛటా
గాఢావిర్భవదంశుమండలసమాలీఢాంఘ్రిపంకేరుహం।
సోఢారం వినతాపరాధవితతేర్ధ్యాతాత్మనో మే మనో
వోఢారం జఠరే జగంతి దనుజత్రోఢారమాధౌకతే॥

కించ. రంగాలంకరణం దయాధికరణం లోకత్రయీకారణం

మాణిక్యాభరణంవిపన్నశరణం సేవాసతోత్తారణం।
లక్ష్మీసాదరణంసరోజచరణం వేదండదక్షాచణం
వందేభవ్యగుణంమహోమహదహంసాహంక్రియోత్సారణమ్॥

పార్శ్వమవలోక్య కథమస్మత్ప్రియసఖశ్చంద్రముఖ ఇత ఏవాభివర్తతే స
మీపముపసృత్య-సానందం-సఖే చంద్రముఖ ఏతావంతమనేహసం క్వగతోసి
కింబ్రవీషి- సకలమపి కౌతుకపదమాలోకితుంభవంతంమార్గమాణేనతత ఇతః
పర్యటతా దిష్ట్యాదృష్టోభవానితి॥ ఏకస్స్వాదునభుంజీతే॥తిన్యాయాత్స్వహా
ర్దలాభవతాభవతాసాంప్రతంసమ్యగనుష్ఠితోభవతి-పురోవ లోక్యకింవదసి-
స్యందనమందగమనేకమపిహేతుముదీరయామి.

ప॥ విశ్వంచవిశ్వంజఠరేభరంతంవిశ్వంభరంతందధదుత్తమాంగే।
విశ్వంభరాభ్యంతరమగ్నచక్రోరథోత్తమశ్చలతిమందమందం॥

ఇతి.మమత్వేవంప్రతిభాతి.

ప॥ కాంచనకాంచనశైలీంశైలీంకుచతఃపరంవహంతీనాం।
వారవధూనాంవహనాత్స్యందనమభ్యేతిమందమందగతిః॥

పరితోవలోక్య.

ప. చిత్రోష్ణీషవిలంబిచంపకసరావీటీవిరాజన్ముఖాః
కౌసుంభద్విపటీవిరాజితకటీనిక్షిప్తకౌక్షేయకాః।
కస్తూరీతిలకాభిరామనిటలామల్లీమతల్లీసరః
శ్రేణీవేల్లితవక్షసస్తత ఇతస్స్పందంతిశృంగారిణః॥

అన్యతోవలోక్య,

ప- అంసాలంబితభస్త్రికాంతరగళత్కాశ్మీరధారామిళ
త్సంవ్యానాంతరలక్ష్యమాణమబలావక్షోజకుంభద్వయం।
దర్శందర్శముదారమోదభరితోరోమాంచపారంపరీ
నీరంధ్రీకృతిరేతికశ్చనపురశ్శృంగారిణామగ్రణీః॥

సహర్షం. ప- పుత్రీమిత్రకళత్రపుత్రజననీహస్తాంచలాలంబిత-
స్కంధాగ్రద్విపటీకటీకరపుటీకక్షాగళచ్ఛాటికాః
సత్రాసంసకలాసుదిక్షునయనేవ్యాపారయంతోముదా
యాతాయాతవిధావిధానవిరతాఃపల్లీజనాయాంత్యమీ॥

కించ, భస్త్రాయంత్రవికీర్యమాణసలిలైశ్శృంగారిభిఃప్రేరితో

గోవిందేతిముహుర్ముహుర్విరచితోద్ఘోషావృషాగోహిణః।
కుర్వంతశ్చలచర్మకోణనిహతంనిస్సాణజాతంజవా
దేతే మోదవ శంవదావిదధతే సంచారముచ్ఛృంఖలం॥

అన్యతోవలోక్య॥సకౌతుకోల్లాసం-

ప- వక్రాగ్రాలోలఘంటాజినమకుటధరోధౌతవిస్తీర్ణపుండ్రో
జానుగ్రీవావలగ్నస్థలనమనపటుర్భగ్నభుగ్నాపరాంగః।
హస్తాంచద్దారుఖండద్వితయచటచటాత్కారవాచాటితాశః
కోణంగీదీనదృష్టిఃప్రకటితదశనోభీషణోనానటీతి॥

కించిదంతరంపరిక్రమ్య-

ప॥ జీవితాంకైశ్చిదపరైర్వసనైర్వారితాతపాః।
అంగప్రదక్షిణకృతః కేపిభాంతితనూభృతః॥

సాశ్చర్యం॥

ప- వారాంగనాసద్మనిహంసతూలికా
పర్యంకవర్యేసుమనోఘనేస్థితే।
వీధీపదేలోష్టవితానదంతురే
చార్భాగ్యతస్సంప్రతిసంలుఠంత్యమీ॥
ఇదానీంపరిణతామమలోచనయోర్భాగ్యపరంపరా॥

యతః ప- హస్తాలోలసువర్ణకంకణగణంవిస్తారికస్తూరికా
బిందూల్లాసిముఖేందుకుందకలికాసంతానదంతావళీ।
అద్రాతుంసరసోక్తిగుంభతులితద్రాక్షంసదృక్షామర
స్త్రైణంకామకలాకలాపకుశలంకర్ణాటకాంతాకులం॥

అన్యతోవలోక్య-

ప- స్వర్ణాధఃకరణప్రవీణసుషమాస్వర్ణాధనీలావళీ
వర్ణాహంకరణాపహారికబరీవర్ణాళికీర్ణాళికా।
పూర్ణారీజనమౌళిమండనమణిఃపూర్ణాబ్జబింబాననా
కర్ణాలంభ్యదృగభ్యుపైతిశనకైఃకర్ణాటసీమంతినీ॥

అగ్రతోనిరీక్ష్య-

ప. రాకోదిత్వరశర్వరీసహచరశ్రీచౌర్యచర్యావిధా

ధారేయాననమండలంధళధళత్కారరిస్ఫురత్కుండలం
శంపాచాకచకీకచాకచికలాచాతుర్యధుర్యప్రభం
చేతశ్చోరయతే చకోరనయనారత్నాంకటాక్షాంచలైః॥
విషమవిశిఖక్రీడాక్రీడావనీభవత్కాంచన
ప్రకృతిమహారంభోరంభాపహాసనచణోరుకా।
అభినవసుధాసారాసారావలోకనవైఖరీ
మదయతిమనోమాధ్వీమాధ్వీవసాధుమధువ్రతం॥
కించ- గాఢబద్ధతపనీయకంచుళీగూఢతుంగకుచకుంభభాసురా
ప్రాంజలిప్రసృతపాదపల్లవావందతేసపదిమధ్వసుందరీ॥
పరితోవలోక్య॥ ప॥ టంకచ్ఛిన్నసువర్ణవర్ణవపుషాంలావణ్యలక్ష్మీవృషాం
వక్త్రాడంబరవంచితాబ్జజనుషాంవాచాలభూషాజుషాం।
భ్రూవల్లీజితపుష్పబాణధనుషాంపద్మోల్లసచ్చక్షుషా
మాసాంఘూర్జరయోషితాంపరిషదాక్రీతంమనోమామకం॥
కించ- పాదాంభోజఘునాంగుళీయ్యకఝుణత్కారారవాకర్ణన
ప్రత్యావృత్తముఖైః ప్రమోదభరితైరాలోకితా కామిభిః।
ఏషాసూక్ష్మకుసుంభపాటలపటీభాషావిశేషార్భటీ
నిష్ణాతానుగతాగతాగతరతాదేదీప్యతేఘూర్జరీ॥
సఖే చంద్రముఖ సర్వంనారీమయం జగదిత్యేవవక్తవ్యం - విష్ణుమయ మిత్యుక్తిర్నయుక్తేతి- యదయంరథమాత్రేప్యేవవిలోక్యతే- నార్యస్తు సర్వత్ర సమీక్ష్యంతే-కింబ్రవీషి- భవానివనిరూపకః కశ్చిదపిజగతినాస్తీతి- రథోత్స వోయంవేశవాటప్రవేశమహోత్సవస్యాంతరాయ ఇతి- ఝడితికతి చిత్ప దానిగత్వా- పురోవలోక్య-
ప॥ గవాక్షరంధ్రనిస్సృతత్సుంరధ్రికావలోకన
ద్విరుక్తనీలనీరజప్రక్లృప్తతోరణావళీ।
క్షమావధూలలాటికాసదాచరద్వధూటికా
సమస్తవస్తుపేటికాచకాస్తివేశవాటికా॥
యత్రహి-
ప- ప్రతిప్రాసాదాగ్రస్థలవిలసితోదారబలభి

న్మణీనాం క్రాంతిక్తోపలపటలనిర్యద్ద్యుతిఝరీ
సదాసంఫుల్లేందీవరకుముదసౌగంధికవనీ
మనీషామాధత్తే గగనతటినీగర్భమభితః॥
ద్వారే ద్వారే మందిరాణాముదభ్రా
రంభాస్తంభాశ్శాతకుంభాశ్చకుంభాః।
ఏణాక్షీభిస్స్వైరవక్షోజలక్ష్మ్యా
న్యగ్భూతాః కిం సాంత్వనార్థం వసంతి॥

తత్ప్రవేశం నాటయిత్వా

ప - టంకారః కిము నూన్మథస్య ధనుషో మాధ్వీలిహాం మాద్యతాం
ఝంకారః కిము ఖేలతాం పరభృతాం కిం పంచమోపక్రమః।
వైపంచీకిము కాకలీకలరవః కిం వా మరాళీతతే
ర్నో చేన్మేచకలోచనావిరచితస్సంగీతరాగోద్భవా॥

పునర్విభావ్య- పార్శ్వతోఽవలోక్య-

ప- ముఖరవలయజాలగ్రస్తహస్తారవిందా
స్స్ఖలితమురుమూలం చారుమాస్ఫాలయంత్యః।
సరళిమమృతకల్పైర్బాలికాస్సూక్తిశిల్పై
స్సరిగమపధనీతి ప్రాతరామ్రేడయంతి॥
నిద్రాభంగకషాయదృష్టియుగళీ జృంభావకేళీభవ
స్వేదాంభఃకణలాలితాళికతలవ్యాకీర్ణచూర్ణాళికా।
నిశ్వాసారభటీనటత్కుచఘటీకోటీతటీనిర్గళ
చ్చాటీసంప్రతిగంధసింధురగతిః ఖాటీవకాటీకతే॥

కించ- స్పృష్టాశీతలఘృష్టిఘృష్టిఘటనాహృష్టారవిందాటవీ
ముష్టాముష్టిసమీపకల్పకలనాదృష్టాక్షివైచక్షణీ।
సృష్టా పంచశరేణ చంపకదళైస్స్పష్టాపదేనాపి వా
దృష్టాదృష్టచరీ చకోరనయనా దిష్ట్యాదదానీం మయా॥

ఇయం కిల కతిపయబంధవిశేషరంజితేన కేన చిదని కేనరసికేన వితీర్ణమతిసూక్ష్మమత్యాయతమతివిపులమతి మృదులమతిధవళం ఘళఘళాత్కారపరిమిళితం పటవాస చూర్ణఘుమఘుమితం కాంచనరేఖోదంచితాం చలల

లితంపట్టాంబరం పరిదధానాపృథుల ముక్తాఫలగుంభితం కుసుంభరసాంచితశాత కుంభకుసుమ సంభావితంకం చుళంధారయంతీ. మన్మథమేవబ్రహ్మాపరమవధారయంతీ. సౌందర్యసంపదాకేళి మపధీరయంతి చరణకమలచంచల మంజీరమంజుతరశింజితై రఖిలమపిదిగంతరం ముఖరయంతీ మృదుపదవిన్యాసైర్ధన్యామిమాంవీధీంపవిత్రయంతీ.

ప. లాక్షాకజ్జలవీటికారసనిశాకస్తూరికాకుంకుమ
శ్రీఖండద్రవముద్రితంనిశిధృతంస్వేదాంబులేశోక్షితం।
చేలంసౌరభలాభలోభవిహరత్షట్పదయాస్వాదితం
చేటీకంచనకంచుళంచదధతీపశ్చాదియంగచ్ఛతి॥

అనుపదమాయాంతీమనంగవైజయంతీం కేయంపృచ్ఛామీతి.సమీపముపసృత్య. అయిఅనంగవైజయంతిపు రతఃప్రియాంతనీసీమంతినీ కేయంకథయకివదసి. ఇయంఖలునిజభర్త రిమాతాపిత్రోర్నిద్రాణయోర్భ్రాతృషుని జశయనాగారాంతరం ప్రవిశ్యఝడితిఘటితగృహకవాటేషు స్వనితంబినీభిస్సహనిద్రాణేషుకస్యాంచిన్నిశీథిన్యాంనిజశయ్యనభవనాన్నిర్గత్యమృదుతరపదవిన్యాసేన గర్భగృహమభ్యేత్య నిశ్శబ్దంకోశగృహకవాటం విఘటయ్యాంతఃప్రవిశ్యక్షితిఖనిత్రం పిత్రాసద్రవ్యార్థంశిష్ట జనముఖతస్సంపాదితంపంచసహస్రైర్నిష్కైః సంపూర్ణంకాంస్య ఘటమాదాయపూర్వేద్యురేవకృతసంకేతయోశ్శ్వశురయోరంధయోస్స్వపతోశ్శేకశయ్యాయాంశయితస్యదయితస్యస్వపతఃకుచకలశోపరివి నిహితంభుజంమంద మపసార్యనిశ్శబ్దభూషణ ముత్తార్య కోశగృహాంతరం ప్రవిశ్యశ్వశ్రూభూషణపేటికా మాదాయమహా ర్ఘాణిచేలానిచ గృహీత్వాబహి ర్నిర్గతయాప్రాతివేశికగృ హేసన్నద్ధయాసా కంకందర్పాధ్వరంకర్తుంకంచి ద్దేశంగతేననిశీథినీసమయేనిజరమణే నానుష్ఠితంనిఖిల మపిదుశ్చేష్టితం జానానాపినానాదేశనివాసినీభిస్వలాసినీభిస్సహవిజిహీర్షయామృషానిద్రామభినీయాజానతీవస్థిత్వా యామమాత్రావశేషితాయాం తస్యామేవరాత్రౌ కుంభకోణాన్నిర్గత్యకామపి జరతీంసహాయీకృత్య రంగపురీమభ్యేత్యాప్యామేవ వేశవాటికాయాంమదనమంజరీతి నామదధానా.నిఖిలరసిక చూడామణీగాఢాలింగనక్రీడాపి జృంభమానపరమానంద ఝురీపరీవాహలహరీప త

హృదయా మలయవతీమందిర దక్షిణావసథమధివసంతీతి . పునఃకింవదసి న కేవల మి యమేతా దృశ్యో బహ్వ్యోऽత్ర సంతీతి . అన్యాచకాచన వార నారీ పరీ రంభణ ప్రవణేనర మణేన అయి ప్రేయసిస్వచ్ఛందమభిసర బహూనివిత్తాని సంపాద్యమహ్యం దేహీతతస్త వయువనివహాశ్లేషలాభో, మమచవారవధూ సంభోగోత్సవలాభో, భవేదిత్యనుజ్ఞాతాభిసరణసామ్రాజ్యప్రాప్తికు తూహలిన్యామయాసాయం ప్రాతరపి విహితానిశ్వశురవందనాని, వాంఛితఫలవితరణహారిచందనానీతి, మన్యాతి తథాऽన్యాతి మథురాపురాదాగత్య మత్తకోకిలాసదనోత్తర భవనేవసతి. అపరాపికాచనసపత్నీ విహితదుర్వారసర్వాపథవిశేషగర్హితౌదా నాదన జనితోన్మాదస్యనాథస్యా నాదరణమసహ మానాసకలా భీష్టవిశ్రాణధారెయోయౌవననామధేయః కల్పవృక్షమమాస్తీతి ధైర్య మవలంబమానా భవనాన్నిర్గత్యకామసంజీవనీతినామధారిణీవిభ్రమవతీ సదనాభిముఖగేహమధ్యాస్తఇతి. తాసామమీవృత్తాంతా భవత్యాకథంజ్ఞాతాః. కింబ్రవీషి మదజ్ఞాతఃకశ్చిదపి వృత్తాంతోనాస్తితాసామితి. అనేనాసాంభవత్యాంవిస్రంభోభూయానితిపృచ్ఛామి. కింబ్రవీషి, అద్యకేలివిలాసశేఖరోమన్మందిరద్వారపర్యంతే మదాగమనం ప్రతిపాల యన్నాస్తే,తత్త్వరయామయాగంతవ్యం. మయిదయానిధీయ తాంత్వరయేతి. అయిమహతోభాషణస్యకీయానయంజనః. తత్రభవతో భగవతో మదన దేవస్య దయయావిజయస్వేతి. సాధయామీతి కతిచిత్పదానిగత్వా, మదనమంజరీసదనంప్రవిశ్య, స్వగతం. అనవరతమన్మథారాధననిరతయామహతీసంపత్తిరనుభూయతేయతః

ప. శేతేసంప్రతిహంసతూలశయనేశాతోదరీతత్కరే
ధత్తేరత్నకరండమండితకరాసంవేష్ట్యవీటీంసఖీ।
అన్యాచోద్ధృతతాళవృంతవలయాసంవీజయంత్యాదరా
త్తస్యాఃకాచనతంతనీతిశనకైఃపాదాబ్జసంవాహనం॥

కించిదంతరముపసృత్య. అనితరతరుణీజనానుకరణీయ మస్యావిటజనవిషయోపచారచాతుర్యంయతః.

ప. సద్యఃకల్పితశంబరప్రతిభటక్రీడార్భటీనిర్భర

ప్రాదుర్భూతతరశ్రమోద్గమసమావేశాన్నితాంతాకృతిః।
అద్యశ్రాంతినివారణాయశయితా ప్యాయాంతమాలోక్యమా
ముత్తిష్ఠాసఝుడితిస్ఫుటీకృతరవాకల్పావళీసల్పతః॥

కించ-ఆన్యోన్యాకలితాంగుళీకిసలయోద్వేల్లద్భుజావల్లరీ
ప్రేంఖోళన్మణికంకణోత్కరఝణత్కారారవాలంకృతం।
జృంభారంభవికస్వరస్వరపరీరంభప్రియంభావుకం
తన్వంగీతనుతేంగభంగమధుఃనిద్రాలవాంగీకృతం॥

సమీపముపసృత్య

ప॰ స్ఫుటీవక్రేవీటీరసఘుసృణపాటీరభరితా
పటీచేటీనీతాసురతపటిమానంసుతనుతే
భుజామూలంనానానఖపదయుతంమన్మథకలా
కలాపేపాండిత్యంప్రకటయతికస్యాపికృతినః॥

ఝుడితిలజ్జావతిముఖరిత కంకణనికరేణకరేణగృహీతేనచేలాంచలేనపయోధరమండలీమాచ్ఛాద్యకింవదసి, ఆస్తాంతావదిదానీంతవవర్ణనపటీయస్త్వా,సఖీవినిహితేఫలకే,భావేనాస్తామితి. అయిసుబ్రాహ్మణి, త్వయాపిపురస్థితేఫలకేస్థీయతాం. కింబ్రవీషి. అత్రనకుత్రాపిసుబ్రాహ్మణీలక్ష్యతే. అహంతు వంశపారంపరేణ అస్యామేవ వేశవాటికాయాంస్థితాయానవమల్లికాయా దుహితుఃపల్లవికాయాః స్తనయాకాంచనమాలాయాఃకనీయసీ. అయిమృషావాదిని! తవకంఠరవాకర్ణనేనప్రాక్తనః కోపివృత్తాంతః శ్రుతిపదవీ మదవీయసీమాకలయతి. అహం కిలపురాశార్ఙ్గపాణిసేవార్థం కుంభకోణాభిధానాంరాజధానీ మాసాద్యతత్రత్యవారసుందరీ పరీరంభధన్యంమన్యః కతిపయదివసానత్రాతిష్ఠం, తత్రాంత రేపురందర హరిదిందీవర లోచనావదన సిందూరబిందు సందేహసందాయిని ప్రథమవసుంధరాధర శిఖరప్రగాఢ బంధూక తరుణ స్తబక బాంధవే దినలక్ష్మీయాయజూకపక్ష్మలాక్షీవేణీమణిమయకురీరశంకా కరేవియదకూపారపార విద్రుమవితానవిశయవిధానవిశారదే, గగనలక్ష్మీలలనాకేశపాశచంపకగర్భకసగర్భే, తిమిరపాళీవేతాళీస ముచ్చాటనమాంత్రికే, కుముదవనమునిగణప్రాణాయామోపదేశదేశికే, చక్రవాకమిథునజీవనౌషధే, కమలినీప్రాణనాథే, భగవతిభాను

మతిగనే ద్రనీల సౌధశిఖరగ మధిరోహతినానాదిగంతరాళా గతవివిధవి
లాసినీను చకలశయాదృచ్ఛికదృఢాశ్లేషధన్యంమన్యరసిక మూర్ధన్యనికరనై
రంతర్యేభగవంతంచక్రరథమధిరూఢవంతంశార్ఙ్గపాణిం। పణమ్యతతఇతశ్శ్వ
శ్రూపిశాచికయా సహాగతయాత్వ యాసాకూతమాలోకితః, శార్ఙ్గపాణి
సేవాసద్యఏవఫలితేతిమనసినిశ్చిత్యతత్రత్యేనకేనచిద్విలాసినా ప్రదర్శితంత్వ
ద్భవన మభ్యేత్యమహో పాధ్యాయిత్రియామామిమా మత్రశయితుంమ
మస్థలందాతవ్యమితిమయాపృష్టేన తవభర్త్రా) దేహళ్యాంసుఖంసేష్వే
తికథితస్తథాకరవంతతశ్చనిమిషం కల్పకల్పం మన్వానం మిథ్యానిద్రా
మా తన్వానమంతరాయ మంతరాతవపరీరంభ మహోత్సవసామ్రాజ్యం
లభిష్యతే వానవేతిచింతానలదందహ్యమానం భవతీమేవధ్యాయంతంమో
ముహ్యమానంమాం భర్తృదర్శనాదేవక్షీరోదనాదిభోజయిత్వా, ఏలా
లవంగమరిచి జాతిపరిమిళితైః క్రముకశకలైః కర్పూరమిళితైస్సాకంతా
వకీనకర కమలాంగుళీదళవేష్టనభోగ్యభాగ్యానిధవళ తాంబూలీదళానిప్ర
దాయ, దేహళ్యాం సుఖమాస్వభర్తృవేతాళం స్వాపయ్యశీఘ్రమేవాగ
చ్ఛామీత్యుక్తః, యదాయదాగమిష్యతి భవతీతిత్వదాగమనంప్రతిపాలయ
న్కల్పకోటిసహస్రకల్పామేకామేవఘటికామవసం, తత్రాంతరే॥

ప. గేహాదేత్యనిపాత్యమాంరసవశాదూరుద్వయీరోహిణీ
గాఢోత్కంఠమకుంఠకంఠవలయోన్మీలత్కపోతారవం।
ఆయన్మధ్యలతన్నతోన్నతపృథుశ్రోణీభరంనానట
త్తాటంకంభవతీముదాయతతనోత్తర్త్కేనవిస్మార్యతే॥

సలజ్జంకింబ్రవీషి. వివిధవారవిలాసినీ రసికస్యతవచేతసి వృత్తాం
తోయం వర్తతేవానవేతిపరీక్షితు మేవమభిహితమితి. వారవధూసిధు
వనాపేక్షయాకులవధూసిధువనంజ్యాయ ఇత్యాస్మాకీన సైద్ధాంతికఃపం
థాః- తథాహి.

ప. అఘనోత్కంఠాఘటితైరనశేషపీఠోపగూహనాసులభైః॥
అప్రేమరసారంభైరలమలమకులాంగనాపరీరంభైః॥

కింబ్రవీషి. అయేరసికశేఖర భవంతమంతరేణ జగతికోవాకరతల
బదరాయమాణరతిర మణరాద్ధాంతరహస్యః. అచిరమేవమయాభ

స్త్రాసమస్థాసంగీతవిద్యాభవతః కర్ణపథాధ్వనీకృత్య సఫలీకర్తవ్యేతి ఇదానీం రసమంజరీ ప్రథమరంగాధిరోహణ మహోత్సవ సంభావనాయమయా గంతవ్యం అన్యథాసమాగత్యతథైవకరోమి సాధయామీతి పదాంతరంగత్వాపురోవలోక్య॥

ప. మందంమందమమందవిహ్వాలతనుర్నిర్గత్య కేళీగృహ
ద్వాళీదత్తకరావలంబనవతీబాలాతపాకాంక్షిణీ।
బాలాకాచనరమ్యహర్మ్యవలభీసోపానపారంపరీ
మున్మీలచ్చరణాంగుళీయకఝణత్కారంసమారోహస॥

ఇయంకిల కలావత్యామహితాలీలావతీ॥

ప. మహీభూషాభాషాజితమధురవేషావిలసిత
స్మరోన్మేషాతోషాపరిబృఢమనీషావహాముఖీ
కనత్తోషా వేషానుదయదభిలాషాన్వదథతీ
హారత్యేషారోషారతితులితవేషామమమనః॥

సమీపముపసృత్య.

ప. నవనఖపదరేఖాకాండశాహాంతరాళం
దరవిగళితనీవీన్యస్తహస్తారవిందం।
మృదితరతనచేలంస్రస్తధమ్మిల్లమాలం
కథయతితవగాత్రంకస్యభాగ్యోన్నతత్వం॥

కింబ్రవీషి. కింనజానీషేభవత్ప్రియసుహృదంకందర్పశేఖరమితి
సఖేకందర్పశేఖర! ధన్యతమోసీయతఃరంభావరీరంభాలంభావసంభావకరరంభోరూసంభోగసంభూతానందసంభృతాభ్యంతరసంభావితో
నిమిషమివకాలమశేషంక్షిపసి॥ పునర్నిర్వర్ణ్య॥

ప. ప్రాలేయద్యుతిఖండమండనమణేఃకోదండలీలాంకుచా
కుర్వాతేకురుతేసుధాబ్ధిదుహితుర్గర్వాపహామాననం।
గీరాహారధియంకరోతిమరుతామాద్యావతారశ్రియం
దైత్యారేఃకురుతోదృశౌమణిరుచింకుర్వంతిజిష్ణోఃకచాః॥

కించ. చరీకర్తిగిరివాదరవరపరాభూతిరచనాం
భరీభర్తిస్వర్ణప్రతతతులనాంబాహుయుగళీ।

దరీధర్త్రిశ్రోణీవిపులపులినాభాంతనురియం
వరీవర్త్రిప్రాయస్తవతరుణిపారేకపిగిరాం॥

అపిచ. మృగమదతిలకకళంకంతోషితయువలోకలోచనచకోరం
స్మితచంద్రికిమేతదయేమదయతివదనేందుమండలంచేతః॥

కింబ్రవీషి. కిమనంగలేఖాతంతన్యమానానన్యసామాన్యానంగధన్యంమన్యస్వైరసీకజనమూర్ధన్యస్యభవతోత్రధూర్తవచనరచనాచాతురీతికలభాషిణీమైవంభాషిష్ఠాః- అథవాకులక్రమాగతవిద్యాఖలుభవత్యాశ్చాటువచనపరిపాటీ-సఖిసీమంతినీసీమంతముక్తామణేత్వచ్చరణారవిందపుష్పంధయమపిదాసజనమేనంకోపభాజనంకరోషి - ప్రసీదప్రణయరసతరంగైశ్శీతలైరపాంగైరభిషించ, సాధయామీతి, పదాంతరంగత్వా, పార్శ్వతోవలోక్య.

ప. నిద్రాభంగనిమీలితార్ధనయనఃకర్ణంశ్చకోరేక్షణా
వక్షోజాక్తనిశావలేపకపిశంయజ్ఞోపవీతంనఖైః
అంగైరంగజసంగరాలసతరైర్భావంగమైస్సంగత
శ్శృంగారీనవయోభిరంచతిసమంశృంగాటకోపాంతికం॥

అయంఖలునీలకంఠశాస్త్రిణః పుత్రోగణేశ్వరశాస్త్రీనామవిప్రవిటః - సమీపముపసృత్య - సఖేగణేశ్వరశాస్త్రిన్భవత్పిత్రాసంపాదితంకోశజాతంబహుళమస్తీత్యశ్రౌషం, తదిదానీంకింకృతం-కింబ్రవీషి, మత్కుణవిహారభూమిభిః కేళీగృహాంగణ నిరోధభిశ్శిథిలీభవద్భిస్తాలపత్రైఃకిమస్తీతి తానిశ్రోత్రియవేతాళేభ్యోవిక్రీయభూరిధన మాదాయకమలావత్యాదుహితుఃకనకమంజర్యాశ్నశ్వతే కనకకర్ణపత్రే కరవమితి, తర్హిసాధుకృతం - కదాచనపవనోదరంభరిపరి బృఢసూక్తిశుక్తిమౌక్తికనికరైఃకరాచరభారతీకలుషకల్లోలినీకతకక్షోదసందోహైర పురుషేయ భాషాయోషాభూషావిశేషాయమాణైర్జైమినీఫణితి కలశకల్లోలినీవల్లభ కల్లోలజాలైః శావ్యనవ్యకుముదకేదారసుధా కరకిరణకలాపైర్న్యాటక నవరత్నకరహాటకైరలంకారాగమసుమనోభరైస్సర్వదుర్వాదిఘోరాఖర్వగర్వసర్వస్వనిర్వాపణ పటీయోభిర్వచోభిర్వ్యవహారతో భవత్పితుఃపాషణవశంవదేనపాండ్యవసుంధరాధురంధరేణ పారితోషికతయావితీర్ణేయావితీర్ణేమణికుండలేచకింకృతే. కింబ్రవీషి. తేచమణికుండలేవిభజ్యతత్రత్యాసిరత్నాన్యాదాయతయోరేవకర్ణపత్రయోరఘటయమితి. తతోపిసా

ధ్యనుష్ఠితం. కింవదసి. ఆస్తాంతావత్త్వత్పృకధనరక్షాపరిపాటీపరిప్రశ్నః. కాలోఽయమతిక్రామతి. తదహంతయాకనకమంజర్యా భగవతశ్శ్రీరంగరాజస్య శ్రీమజ్జనకనకకుంభానయనాత్పూర్వమేవ ధవళతాంబూలీదళాని క్రముకశకలాని చానేతవ్యానీత్యాదిష్టోఽస్మి. అలమల్లకమాత్రావశేషీకృతో భవానేతావదపిసంపాదితుంప్రభవతి. కింవదసి. భావకింనజానీషే సోమశేఖరశాస్త్రిప్రభృతిభిరస్మత్కులీనైరారాధితంహాటకసంపుటనిక్షిప్తమనర్ఘం స్ఫాటికలింగంతదిదానీంవిక్రీయతద్ద్విగుణతయాసంపాద్యతామానందయిష్యామీతితర్హిసాధయేతికతిచిత్పదానిగత్వా, పార్శ్వతోఽవలోక్య.

ప. ప్రసార్యైకంపాదంపదమపినికుంచ్యాతిఫలకే
వసంతీపశ్యంతీవదనకమలంరత్నముకురే।
లలాటేకుర్వాణాహరిణమదపంకేనతిలకం
చకోరాక్షీచేతశ్చలయతిమమాలోకవలనైః॥

ఇయంకిలలీలావతీతనయాతారావళీ- సమీముపసృత్య

ప. తారావళిప్రసవనారాచకేళివనరారాజితోరుకదళీ
దోరాగవాకలనధారాయితోరుయుగవీరాయితాతిచతురే।
తారాధిరాజముఖిచారాయితాక్షినవధారాధరాభకబరీ
భారావలగ్నకులహోరాళిలోకమిమమారాధయాక్షివలనైః॥

కుంభీంద్రకుంభస్తనివక్త్రబింబ మంభోరుహాడంబరమాబిభర్తి।
విశేషకంతత్రచరీకరీతి నిష్పందపుష్పంధయడింభడంబం॥

కించ. తిలకంకురంగమదపంకకల్పితం తవచాకసీతివికచోత్పలేక్షణే
విషమాయుధేనధనుషిభ్రువో ర్యుగేకలితేవనీలనలినస్యపుంఖలా॥

అపిచ. రదశ్రేణీముక్తామణివితతిలీలాంవితనుతే
ప్రవాళప్రాగల్భ్యంరదనవసనంకందళయతి।
మురారాతిప్రౌఢింముఖలవణిమక్షీరజలధౌ
భవత్యాఃకస్తూరీతిలకమరవిందాక్షివహతి॥

కింబ్రవీషి. ధూర్తజనధౌరేయ భవదుత్ప్రేక్షాపాటవంప్రభావతాస్సమక్షంసమావిష్కృత్యతత్కటాక్షసంధుక్షణేనధన్యతమోభవేతి. సఖితరుణజనానందవరుణాలయకౌముదీమైవంవాదీః.

ప. అన్యాయముపైమికిము కామినికామబాణ
దీర్ణాంగకోపిభవతీమపహాయసోహం।
కించాతనశ్చిరతరంతృషితోపిధారాం
పాయోధరింపరివిధూయపిబేత్తదన్యాం॥

కింతు. పన్నగైరివపటీరవల్లరీ కేతకీవచకఠోరకంటకైః।
సర్వదాన్నపభటైస్సముద్భటై ర్వేష్టితేతినభియాహమాగతః॥

అపిచ॥ రాహుణేవహరిణాంకమండలీ సాంప్రతంభటగణేనవర్జితా
పకికాభవనగేహళీతలే తిష్ఠసీత్యభయమాగతోస్మ్యహం॥

తస్మాదభినవసుధాసారలహరీభిరివాధికతరశీతలవిమలవైఖరీభిః ప్రేమరసధోరణీభిః కటాక్షధారాభిరభిషిచ్యావిషమాయుధ విషమశరాద్విమోత్యరక్షమాం. కింవదసి. ఏవంచేత్ప్రేద్యుర్భవదభిలషితంసఫలీకరిష్యామి ఇదానీంనికటేపర్యటంతిరాజభటాస్త్వరితంగచ్ఛేతి తర్హిసాయామీతిపదాంతరంగత్వా, అగ్రతోవలోక్య.

ప. మహార్ఘ్యరత్నకుండల ప్రబుద్ధగండమండలో
విశాలపట్టవాససీవసానఏషపండితః।
ఇతస్తతోపిలోచనే విచాలయన్భయాకుల
స్సమేతిబాలచంద్రికావిహారమందిరాంతరాత్॥

అయంఖలు వసంతసోమయాజీనామ విద్వజ్జనచూడామణి స్తద్గృహాన్నిష్కాసితః. మాముద్వీక్ష్యమందేత రమందాక్ష బందీకృత హృదయో భూయో పితద్గృహప్రవిష్టమాత్రఏవకాముకకాళరాత్ర్యా జరత్యాలయె బ్రహ్మబంధో! లుబ్ధకధౌరేయ! ఏతావంతంకాలంభవద్భగినీమనుభూయ పునరాగతోసి. తర్హిగచ్ఛగచ్ఛేతిపరుషంభాషమాణ యాగళహస్తికయా నిష్కాసితః కష్టాందశామనుభవతి. తావదేనమపారత్రపాకూపారమహావర్తగర్తబంభ్రమ్యమాణం బ్రాహ్మణముజ్జీవయామీతి. సమీప ముపసృత్య. భోమహోపాధ్యాయ! మాభైషీ ర్మాభైషీః - అహంకిలైవంవిధరహఃకర్మణిసాహాయ్య మాచరతోభవదంతేవాసి మాధవదత్తాదప్యంతరంగోస్మి కింబ్రవీషి. జానేభవంతంభవాన్కిలాస్మాకమంతరంగతమోభవతి. కింతు. భవతిరాజభటభ్రాంత్యాదుర్దశామిమామభూనింవాజ్మన సయోరనన్వభూ

వనితి- ఉపాధ్యాయంహస్తైగృహీత్వా దేహళీంప్రవిశ్య. అయినిష్ఠురతరవ చనవీచికే! జరతిపిశాచికే! భవత్పుత్రీంకళత్రీకరణేన పవిత్రీకుర్వాణంధరి త్రీసుపర్వాణం కిమవజ్ఞాయాః పాత్రీకరోషి.కింబ్రవీషి. అయేపండితమా నినోఽస్యదుశ్శీలంనవిదితంతే. తథాహి.

ప- మాసం మాసమనర్ఘమంశుకయుగం సౌవర్ణలేఖాంచితంకూ
ర్పాసద్వితయంచనిష్కశతకం గోపాలచక్రాభిధం।
ఏలాజాజిలవంగవాలమరిచి శ్రీఖండతాంబూలికాక
స్తూరీపటవా సకుంకుమనిశాదాస్యామిదివ్యాస్తవ॥

ఇతి ప్రతిజ్ఞాయ త్రిచతుర్మాసాన్మద్దుహిత్రాసత్రాశయిత్వారుదత స్తన యస్యమోచాఫలందర్శయన్నివసుధాసారముచంవాచ మారచయ తీతి. అయి వృద్ధవర్ధకి! తత్కిమయంనిబంధన పత్రికాంప్రాదాత్కిం. కిం బ్రవీషి.అస్యైవపత్రికాసోమశేఖరకామశేఖరప్రముఖసాక్షిజనరక్షి తేతి. అయేమహోపాధ్యాయ! ఇయంప్రకృత్యైవకఠోరతరాదత్తవిత్తానప్య నంగదత్తప్రభృతీనివనజానాతి.ప్రతిశ్రుతమర్థమదిశంతంభవంతం కథంనావ జానీయాత్. కింబ్రవీషి.

ప. మాసంమాసంప్రతిజ్ఞాతం ప్రదిశామినసంశయః
తథాప్యేవమసౌబ్రూతేస్వపటానర్పణాత్కుధా॥

ఇతి. ప్రాదాయప్రాక్పటీమస్యాఃపశ్చాదంచనతంబినీం। దత్వాబలింపి శాచ్యాహిగృహ్ణాంతిసిపునానిధిం॥

తర్హిసాధయెతి. కతిచిత్పదానిగత్వా. పురోఽవలోక్య.

ప. మస్తన్యస్తమయూరబర్హనివహాఽచాసోఽరుద్ధౌషధీ
స్వారాభంతరవస్త్రకంకణగణాః కేచిన్నరేంద్రోత్తమాః।
అంసోత్తంసితవంశకోటిఘటితవ్యాలంబిశిక్యాంతర
స్థాయివ్యాళకరాళపేటపటలాస్సాటోపమాయాంత్యమీ॥
అన్యతోఽవలోక్య.

ప. భుజంగదర్శనోత్కంఠీకంఠీరవపరాక్రమః।
కామపాలికయాసాకంధనపాలోఽవిలోక్యతే॥

తతశ్చ. భాషాశేషవిశేషభీషణతమూనాఘ్రాయకంధాజుషో
రూషోన్మేషపుషః కరాళవపుషోభూషాయితాశీవిషాన్।
ఆలోలాయసకంకణాంకితకరానింగాల ఫాలస్థలాన్
సర్వే పౌరజ నానిరీక్షితుమమూనత్రాసమత్రాసతే॥

సమీపముపసృత్య.

ప. సదంభంవిజృంభజ్ఝణత్కారభంగిం
తులాకోటిమేకాంవహన్త్యామపాదే।
అతంద్రోనరేంద్రోనరేంద్రోపకంఠే
భృశంకాశలంస్వభ్రువంబంభ్రమీతి॥

అహోసమస్తానామపి దేహినాం మస్తరాళమలాసన శాసనబ
లీయస్త్వ-యతః.

ప- వ్యాళగ్రాహివరేణకాలభుజగా భోగాంతరేతాడితా
వేగాదుచ్చలితానితాంతకుపితావిస్తారయంతఃఫణాః।
ఫూత్కారారభటీస్ఫుటీకృతవిషోద్గారాతిఘోరాననా.
వీక్షంతేముమమీసమీరితఘనాలాబూరవాడంబరం॥

విస్తారితుంబీనినదానుసారివిస్తారిఫూత్కారిఫణావిహారి।
చక్షుశ్రవస్తాండవనర్మస్వాణాంచక్షుశ్రవశ్శర్మచరీకరీతి॥

అథనాకిలకాలభుజంగవిలోకనేనరసికహృదయమధుకరమంజర్యా రసమంజర్యాః పరిగతక్రైతకదళ శ్రేణీపరిహసితపంచబాణకృపాణీనిందితకళిందనందనీనీరవేణీవేణిమామకినస్మరణసరణిసమారోహిణిభవతి, తత్త్వరయాగంతవ్యమితిపదాంతరంగత్వా. పురోవలోక్య

ప. విస్తీర్ణాంతరకణాపత్రలలితైర్ద్రాఘిష్ఠవేణీలతై
రానాభీపుటబద్ధకంచుకపటైస్సాకంవధూటీజనైః।
హస్తోదంచితదారుఖడ్గలతికాఃకౌసుంభచండాతకాః
చండాఃకేపిజవేనసన్నదధతేసాడంబరాడంబరాః॥

తతశ్చ, బాలాఃపార్శ్వవిలంబిచంచలశిఖాశ్చక్రంభ్రమీంతన్వతీ
మాందూకీంప్రతిమాంచరంతిరచయంత్యాక్రాంతిమైణాఙ్కికీం

సార్పీంసర్పణవైఖరీంవిదధతేపాతంగమీముద్గతిం
గాహంతేకలయంతిలంఘనకలాంప్లావంగమీంసంప్రతి॥

కించ, పాండ్యక్షోణిధురంధరేణకటకేవిశ్రాణితేకాంచనే
చోళక్ష్మారమణేనహాటకతులాకోటీమమైకార్పితా।
చిత్రాపశ్చిమభూభుజాబృహతికాదత్తేయమన్యాదృశీ
త్యాత్మశ్లాఘనపండితోవిజయతేక్షోణిపతేరగ్రతః।

ఊర్ధ్వమవలోక్య, సాశ్చర్యం.

ప, ఆకాశాద్వనవంశకోటిఘుటితేతంతౌతనియస్తరే
పాత్రేకాంస్యమయేనిధాయచరణౌనేత్రేపిధాయాంశుకైః
భోభోరాజశిఖామణేజయజయప్రేత్యుస్వరత్యుస్వయం
దివ్యంమేబిరుదందిశేతికథయన్నుచ్చాకృతిర్ధావతి॥

అన్యతోవలోక్య.

ఘనజఘనస్తనయుగళీభారసమీభూతచరమపూర్వతనుః।
వంశాంచలేభ్రమంతీభ్రమయతిహృదయంమహాద్భుతంయువతిః॥

కించిదంతరంపరిక్రమ్య. ఊర్ధ్వమవలోక్య ఇదానీంగగనమధ్యమ
ధ్యాస్తేగభస్తిమాలీ.

వ. వ్యోమాఖండలనీలవర్ణవలభీమధ్యస్థలీలంబిత
ప్రౌఢాదర్శవిడంబనావిరచనాచాతుర్యధుర్యాకృతిః।
రోదోగర్భగభీరగహ్వరఘనీహారోదినశ్రీముఖ
స్త్రీసౌవర్ణకురీరవిభ్రమకరీభాస్వాన్విధిర్భాసతే॥
స్మేరత్తామరసక్వథన్మధురసంమాధ్వీలిహాంమండలీ
త్యక్త్వాస్తోకవికాసికుట్మలకుటీగర్భేషుసంలీయతే
అవాలాంబునిపీయసీతలమధోభూమీషుభూమీరుహాం
రోమంథంరచయంతిమంథరమమీవ్యామీలితాక్షామృగాః॥

కించ. నీరంధ్రచ్ఛదమండలీభరదరవ్యానమ్రశాఖాశిఖా
రేఖాఖేలదనేకకోకిలవధూనిర్ధూతచూతోద్గతైః।
మాధ్వీనిర్ఝరిణీగణైశ్శిశిరితంక్షోణీరుహాణామధో
భూభాగంసహసాభజంతిపథికాభానుప్రభాబాధితాః॥

కర్ణందత్వాశ్రవణమభినీయ,సాంజలిబంధం.

ప. సంధ్యానాటదంధకారిమకుటీకోటీ తటీపర్యట
ద్గంగోత్తుంగతరంగసంఘనినదస్పర్ధానుబద్ధాదరః।
మంథక్షుబ్ధధునీధురీణరణితాహంకారహుంకారకృ
న్మందంరంగమహీపతేరుదయతే మధ్యాహ్నశంఖధ్వనిః॥

ప- ఆళీవీజిత తాలవృంతవలయోన్మీలన్మరుత్కందళీ
మందాందోళితచేలపల్లవలసత్కంఠోపకంఠస్థలాః।
ప్రాప్తోపాంతతమైర్వియైర్వ్యర చితఛత్రాఃపరైరుచ్ఛ్రితై
ర్మందంయాంతివరాంగనామధురిపోర్మధ్యాహ్నసేవోత్సుకాః॥

పురోవలోక్య.

ప. ద్వీపటీంపదార్పణపటీంవిపులంసంవ్యానమాతపత్రాణం
మందారమల్లికాయాఃకుర్వన్నోయంవిలోకతేసుకృతీ,

అయంఖలురసికచూడామణిర్నామవిప్రవిటః. సమీపముపసృత్య.సఖేబ
హోః కాలాదస్మచ్చక్షుషీశీతలీకరోషి. ఏతావంతమనేహసంకో వా దే
శః పరిష్కృతః. కింబ్రవీషి. చిరాయప్రేమోదన్వంతంభవంతంమామకీన
ముదంతం కదావాకథయామీతి బహులమస్తిమకుతూహలం । తదిదానీమ
శేషముదీరయామి. సవయసాసావహిత మనసాభవితవ్యం. అహంకిలమం
దారమాలికాం మహిళాజనమౌళిమాలికా మనస్థైరాభరణైరభిభూష్య
యథాభిలషిత ద్రవిణవితరణేనప్రోత్సృత యాసమమనంగదేవతామారా
ధయన్నతిపయదివసాననైషం. అథక్రమేణసామామకీనం ధనమఖిలంవివి
ధైరుపాయైర్విలోభ్యాపహృత్యనాయమితః పరమేకమపితంతుంప్రభవతీతి
మాముపేక్ష్యమవస్థానైశంచనక్షత్రియకుమారంధనాఢ్యత్వనామానమభిషి
చ్యత్వచ్చరణారవిందావలోకనమంతరేణక్షణమపి జీవితుమక్షమోహమితి
చరణారవిందేశరణీకుర్వతోల మల్లికమాత్రావశేషస్యమమాజస్రమభ్యర్థనా
సహసేనపటీచేటీభావ మనుజ్ఞాతవతీ తదనంతరమాదర్శ కేళీగృహనిర్మా
ణకుతూహలినీద్రవిణభస్త్రికాయాగళం ప్రదాయమాంహూణపురింప్రతి
ప్రేషితవతి. తత్రాపణేషు దర్పణానాదాయా దామోద్వీక్ష్యమాణం
మామవేత్యకశ్చిత్కాంచీపురవాసీవిలాసీ కిమర్థంతేషుదర్పణేష్వర్థజాలం
వ్యర్థంవికిరసి అస్మత్పుర్యాంనిసర్గనిర్మలావహా మహార్హాదర్పణాస్సంతితా
న్పురిగృహాణేత్యభాణీత్,

ప. అమరపురీపరిపాటీం మహీళామాణిక్యమండలీపేటీం।
కాంచనకాంచనకాంచీమవసీసుతనోస్స మాంచమథకాంచీం॥

తదనువిలాసీమాంహాస్తైగృహీత్వా ఘాటపుటభేదనవేశవాటచాపే టచానపటిమా నంవేశవాటం ప్రవిశ్య౽జలావణ్యకణికావధీరిత గీర్వాణ రమణీనాం వారవధూమణీనాంవదనమండలావి నిస్సరనిర్మలామహాహ్లాద ర్పణాపత ఇతిప్రాదర్శయత్ తదుక్తంసమ్యగాత్థసమ్యగాత్థేతి సశ్లాఘ మంగీకృత్య భ(స్త్రీ)కాయాంగళద్రవిణజాతంయథోచితం వినియుజ్య.

ప. పారేశతంవారవధూమతల్లీః కాంచీమహీమండనహేమవల్లీః।
మల్ల్యాదివల్లీరివభృంగరాజస్త్రత్రాన్వభూవంకతిచిద్దినాని॥

అథకదాచిదం బుజినీకుటుంబినీ బింబఫలాడంబరవిడంబిని చరమకుం భినీధరచూడచుంబినిబలభేదన పుటభేదనపటీయసః కాంచీనగరస్యరామ ణీయ కదిదృక్షయె తస్తతః పర్యటతః చిరంతనభాగధేయ పరిణామశా లినోవిబుధవీథీపథేన సంచరమాణస్య మమ చక్షుశ్చకోరయోశ్శరచ్చం ద్రచంద్రికేవ మహాంతం ప్రమోదంఘటయాంబభూవ. మాధవాచార్య నామ్నో మహోపాధ్యాయ స్యద్వితీయజాయామానినీ జనమతల్లీ కబ రీవేల్లితమల్లీ ప్రతోళికా వేదికా విరచ్యమానరంగవల్లీ శృంగారవల్లీ.

ప. అథబుధప్రమదాప్రమదాంబుధౌనవసుధాలహరీపరివాహిభిః।
ప్రణయసీభరితై రవలోకనైర్జనమిమంన్య మమజ్జయదంజసా॥

తతస్సానిజాగార ద్వారపర్యంతభిత్తిలిఖితసింధురవసుంధరాధర ధు రంధర మధికం ధరంధరం తమాత్మనాకేతుమంత మివకుర్వంతంకమపి శకుంతమవలోక్యతిర్యగావర్తిత కంధరానిశ్శబ్దోదీరితనిజోదంతేనదృగంతే నమామవనలోకయంతీప్రాతివేశికవిద్వత్కులభామినింపద్యమిదమభాషత.

ప. గంగాక్షేత్రసమాఖ్యమంటపవరంమాంభేజివాంసంజవా
దస్యాబంధుజనోనుయాస్యతిముదాబాలేయమేకాకినీ।
నస్థాతుంప్రభవిష్యతీతివిజనేగేహైకపాంథోసిధి
దేవస్త్రాదృశవేష ఏవతనుతేమన్మందిరేసన్నిధిం॥

తతస్తయాప్రౌఢాంగ నాసీమంతము క్తామణ్యావిబుధర మణ్యామ కరందబిందు భిరివామృతప్రుషంతీభిరివపుండ్రేక్షుకాండఖండైరివ ఖండశ ర్కరాశకలైరి వహాయ్యంగవీనగుళికాభిరి వద్రాక్షాఫలైరి వమధురా

ష్త్రైరుప నిబద్ధమతిహృద్యం పద్యం పర్యాలోచ్యమానం సఖిలేషు బంధుజనేషు గరుత్మంతమధిరుహ్య గంగా క్షేత్రమంటపమభియాంతం భగవంతమనుయాతేషు విజనమధ్వవనం ప్రవిశ్య త్వజ్జనమిమం కృతానందార్ణవమజ్జనం విధాతుం సజ్జీభవేత్యు ముమద్ఘంధ్వనయామాస. తతఃప్రభృతి తద్గుణవిజృంభిత మనోభవదావపావక కీలాజాలక బళీకృతకళేబరశ్చంద్రాతపే చండాతపతాం హరి చందనరసే ఖదిరాంగారఖండ తాంవయస్యవచ సేవత్సనాభతామాహారే హాలాహలతాం విచికిల జాలేసూచినిచయతాం వసంతానిలే వజ్రాంకురతాం నిద్రారసే నిరాదర తామాకలయన్కథంకథమపి విభావరీమతివాహ్యాపరేద్యుః.

ప. ప్రాచీనాచలమౌళిమండనమహామాణిక్యశంకాజుషి
ప్రాలేయేతరరోచిషి ద్విజపతేరంసావతంసాయితః।
గంగాక్షేత్రసమాఖ్యమంటపవరం వేదండశైలాధిపో
భవ్యాలంకృతిభాసురాకృతిరగాత్సార్ధంసమస్తైర్జనైః॥

అహంతు విలంబితవితరణవిచికిత్సా భూయిష్ఠం భగవద్భజనముపేక్ష్య సద్య ఏవ ఫలదం తత్తనూభవస్య మనోభవస్య భజనం సాధిష్ఠ మితిమనసి సిద్ధాంతయుక్తతస్యా మేవలగ్నాంతః కరణః పిబుధవీధీం ప్రావిశం.

ప. కవాటమీషద్విఘటయ్య కించి దటంచయంతీం బహిరాననేందుం
భృశం దృశం మద్విశి కల్పయంతీం మృగీదృశం తాదృశమభ్యవిందం॥

ప. సంవ్యానాంతే ముఖరవలయం పాణినా మాం గృహీత్వా
పర్యంకే సా పులకితతనుస్సత్వరం పాతయిత్వా।
బాహావల్లీదృఢకృతపరీరంభమంభోరుహాక్షీ
మోదం వాచామవిషయమథ ప్రాపయామాస కించిత్॥

అనంతరంచ సా మద్గృహాంతర్మేధినో మహోపాధ్యాయస్య సన్నిధౌ శాస్త్రాణి పఠంతః కతిపయపాఠకాస్తిష్ఠంతి త్వమపి తేషా మన్యతమీభూయ మాం కృతార్థయేతి కంచిదుపాయముపాదిశత్తు. అహమపి తద్దైవతత్సన్నిధౌ అనుదినమాసాయంప్రాతస్స్వాధ్యయనమధీయ్యానో నుష్ఠపమాత్రభావంతయా సార్ధ మనుతిష్టన్కతిపయమాసానత్రాతిష్ఠం. అయమనయాఽరమత ఇతి కింవదంత్యాం ప్రచురీభవంత్యామితః పరమిహ స్థానే వ స్థానం న స్థాస్యే భవతీతి కస్యాంచిన్నిశీథిన్యాం కోశగృహకవాటం విఘటయ్య దీనా

రపేటికామాదాయ తామేవవహాణపురీమభ్యేత్యమహార్ఘ దర్పణాంత్సం
పాద్యకిమపి కేళీగృహం నిర్మాయ భూయ స్తరద్రవిణవితరణేనానందయన్మ
హోవృత్తు సద్వృత్తీభవద్ధనంధ్యక్షు నామ్నే క్షత్రియకుమారాయ మదీయ
మాగతం వీటీచేటీభావం ప్రదాయ యథాపూర్వం మదీయ సహజం మం
దారమాలికా పరీరంభమహానందం ప్రనష్టమివ ధనం లబ్ధ్వా ప్రహృష్టమ
నాః కాలమశేషం క్షిపామీతి. కర్ణామృతేనభవదుదంతేన ఘనసారనీరని
షేవణేనేవ చండాతపతాపోయముపశమితః.

ప. వాచామసీమా తవ భాగ్యభూమా కాంచీపురం ప్రాప్య యథాభిలాషం।
విహృత్య తత్రత్యవధూభిరేనా మవాప్యభూయోపి సుఖాకరోపి॥

సాధయామీతి పదాంతరం గత్వా,

ప. కాళికాతులితచూళికాకలితమల్లికాసరమతల్లికా
పాళికాస్రుతమధూళికారసకణాళికాసముదితాళికా
ఆళికాభుజమృణాళికాచరితడోలికాతరళమాలికా
జాలికాగమనకేళికాజితమరాళికావిధుకలాళికా॥

కేయం కందళయతి మమలోచనయోరమందమానందం. ఇయం కిల
కుందరదనాయాస్తనయా చందనవతీ. పునశ్చైవర్ణ్యతే.

ప. అంతఃకీలితకేతకీదళతటిద్ధమ్మిల్లధారాధర
వ్యాకీర్ణస్మయమానసూనకరకాశ్రేణీకమేణీదృశః।
ఉల్లోచోల్లసితప్రసూనవిగళన్మాధ్వీకధారావృతం
ధత్తే కాంచనడోలికావిహరణం వర్షాగమప్రక్రియాం॥

ప. ఆళ్యాభావవిధాకయాచనరయాదాందోళితే డోలికా
మంచే కాంచనభిత్తిమంచితవతీ మేనాంచకోరేక్షణాం।
పీనోత్తుంగకఠోరసంగతకుచాం వాచాలమంజీరకాం
శిష్యంతీం పరిరభ్య గాఢపులకో ధన్యోదరీదృశ్యతే॥

ఆయం ఖలు భుజంగశేఖరో మామవలోక్య డోలాఫలకాదవరోహి
తుముద్యుక్తాం త్వరితమన్యతో గచ్ఛామీతి కతిచిత్పదాని గత్వా, పురో
ప్రలోక్య. వితతవిశంబమానావికచ విచికిలకమలకువలయవకుళకుసుమస
రనికరబహుళ విస్ఫురపరిమళపరిమిళదళిపటల|పటుఝంకరణ వాచా
లాయాం ప్రతిభిత్తిభాగం విలిఖితవాత్స్యాయనతంత్ర ప్రతిపాదితచతుర

శితిబంధనిర్మాణ ధురంధరషోడశసహస్రగోపికాసమేత మదనగోపాలాయాం పృథులముక్తాఫలగుచ్ఛగుంభితవందనమాలాయాం వలభీవిలంబితకలధౌతపంజరపుంజవిహారమాణ శుకశారికా ప్రముఖకాంతశకుంతకలకలరవమంజులాయాం దర్పణదర్పదళనదక్షశ్లక్ష్ణలాలిత తనుతరసుధార్ద్రవధవళితవితర్ది కాతల నివసదబలాయాంలీలావిహారశాలాయాం వదనయామినీకమనవిలోకనకుతూహలాగత తారావళీమివలసంతీంశ్రమజలకణికాపటలజటాలేనిటాలే వలంతీంపరితశ్చలంతీంలలంతీంవహంతీఅధరపల్లవసముల్లసితరుచినిచయపరిచయ పరిపాటలంవదనకమలమకరందబిందుశంకాకలనకుశలంచంచలమధినాసాంచలంనిస్తులం నిస్తలంధారయంతీచంచలపంచశరబిరుదఝల్లీ మనోహరమల్లీ సరసనిర్భరమలకభరమాబిభ్రాణాకనకకంకణఝణంఝణాత్కారేణ చంచలచామీకర నూపురఝలంఝలాత్కారేణ హరిదంతరమఖిలమపిశబ్దాయయంతీ. కర్ణాంచల డోలాయమానహాటకతాటంకవిటంక ఘటితవివిధమణివితతీ విసృత్వరఘృణి శ్రేణీ ద్విగుణీకృతధావళధళీమిళితాభ్యాం మందస్మితద్యుతికందళీలాలితాభ్యాం మృగమదమకరీలాలితాభ్యాం ముకురమండలనిర్మలాభ్యాంకపోలాభ్యాముద్భాసమానాచర్చితతటిల్లతా గర్వనికాయం పూర్వకాయం కించిదపనమయంతీవిగళదుత్తరీయచెలాంచలంకుచమండలేనిక్షిపంతీసీమంతినీతరళహారకంపితకర్ణపూరకల్హారంకర్ణపత్రిం కలయంతీతనోతిమమమనో భవోపహారం. ఇయం ఖలుచకోరికాయాఃకనీయసీచంపకలతా. సమీపముపసృత్య. సఖిచంపకలతే.

ప. త్వత్కుచోపమితిశబ్దజాతిభిఃకందుకశ్చుబుకమున్నమయ్యతే.
సాంత్వవాదకుతుకీసముత్పతన్పాదయోఃపతతిపాణితాడితః,

ప. కరకమలాహతోపిమణికందుకఏషతవ
స్తనయుగళేనయోద్ధుమధునాముహురుత్పతతే।
ఉచితమిదంమృగాక్షిసహతేనహికోపిపుమా
న్బలవదుపార్జితోపిపరిభూతికలాంజగతి॥

ప. ఆత్మౌపమ్యకలావిహీనమబలేతల్లాభవార్తావహం
హస్తాబ్జేననిహన్యమానమధికం ప్రాప్తాగసంకందుకం।
త్రుట్యత్కంచుకబంధమున్ముఖముఖావాలోకమానౌస్తనౌ
హర్షోత్కర్షవశాదతీవపృథులంతోషందధాతేదృశోః॥

ప. కందుకతాడనగణనాచటులాచటులాక్షీచాకసీతితేవ
రదనపటీరతికమితుస్తరళాచూతప్రవాళశరతేవ॥
ప. తరళాక్షీతావకీనస్తనకందుకపరిమాణతారతమ్యజ్ఞం
కలయతిరయాదిదానీంకండూలంమామకీనకరకమలం॥

కింబ్రవీషి. అంతరాయోమూర్తఇవ కందుకవిహారస్యత్వమాగతోసీతి సుమహాన్సన్యాః కందుకకేళికాయామభినివేశఃతదన్యదాసమాగత్యసల్లపామీతికతిచిత్పదానిగత్వా, పురోవలోక్య.

ప. మల్లఃకశ్చనఫుల్లహల్లకమహఃకల్లోలసల్లాపినం
బధ్వాయుద్ధకుతూహలీకటితటేశాటీమతల్లీంహఠాత్।
గర్వీయత్పరితిమల్లతల్లజఘటాహంకారహుంకారకృ
ద్ఢక్కాఢాంకృతిభక్కాప్రకటితపరిఖ్యాతిరాగచ్ఛతి॥
అన్యతోదృష్ట్వా.
ప. పాదన్యాసవిధావిధానవిచలద్విశ్వంభరామండలో
ఢక్కాఢాంకరణార్భటీవిఘటితబ్రహ్మాండభాండోదరః।
స్థూలస్థూలతనుర్ద్రుతారుణపటప్రౌఢాంగదాంభ్రామయ
న్మల్లోవీరరసస్సవిగ్రహఇవక్షిపంసమాగచ్ఛతి॥
తతశ్చ.
ప. సాటోపంవికటారవంరచయతోబాహాంచలాస్ఫాలనం
గృహ్ణాతేచరణంప్రహస్యపతతోభూమౌసముత్తిష్ఠతః।
గాఢంవజ్రకఠోరముష్టిహతిభిర్నిష్పిష్టసర్వాంగకౌ
రోషాంతౌపరుషోక్తిభాషణచణౌమల్లౌదధాతేరణం॥

పదాంతరంగత్వా.

ప. ఢీఢీఢీతివదద్భలోద్భటచటచ్ఛ్రేణీకరాస్ఫాలన
క్రీడామ్రేడితరోషలోహితదృశావుత్క్షిప్తసర్వాంగకౌ।
ఘాతేనిష్ఠురలోహలోచనపటౌసంఘట్టయంతౌమిథో
యుధ్యేతేద్విపడింబడంభవపుషౌమేషౌప్రమోళీజుషౌ॥

అన్యతోదృష్ట్వా.

ప. పాదావబద్ధశిరసిచ్ఛురికాభిఘాత

నిస్సీమనిర్గళదసృగ్ఝరతామ్రచూడౌ।
అన్యోన్యవీక్షణవిజృంభితరోషపశ్యా
త్కంఠోపకంఠగరుతావిహతావ్రచూడౌ॥

వ. సరుతౌసముదితగరుతౌభువిలీనౌభూరివేగముడీనౌ।
చిరసావిగళితశిరసౌకురుతఃకలహంకుతూహలాత్స్వరతః॥

ఇమాకిలవసంతసేనవీరసేననామభ్యాం ప్రేష్యమాణౌధీరనాథతారనాథనామానౌచరణాయుధౌ.

సమీపముపసృత్య. సఖేవసంతసేన కోవాత్రిపణబంధఃకృతోభవతా కింబ్రవీవి. అస్మాకీనోధీరనాథోజేష్యతిచేత్ వీరసేనేనకళత్రీకృతావాసంతికామయానుభూయతాం. తారనాథోజేష్యతిచేన్మయాకళత్రీకృతామాధవికావీరసేనేనానుభూయతామితి. తహీఽసాధీయానయంపంథాః అన్యతోవలోక్య. శ్రుతిమభినీయ. కిమయంమహాన్కలకలస్సముజ్జృంభతే.సమంతాదవలోక్య.

ప. భయంసంశ్రయంతోద్రవంతస్ఖలంతః
పతంతోరుదంతోజవాదుత్పతంతః।
పటాంశ్చత్యజంతోగృహాంతర్విశంతో
భవంతీహలోకాస్సమంతాదిదానీం॥

ఝుడితికలహంసికాసదనద్వారమభ్యేత్యదూరాదవలోక్యచ.

ప. గండాభోగాభినిర్యన్మదజలలహరీమాధురీలోభలోల
ద్భృంగీసంగీతభంగీపరిముఖరదిశాచక్రవాళాంతరాళః।
స్వచ్ఛందోదస్తశుండాంచలచలితరజోమండలామ్రేడితాభ్రి
ప్రాగ్భారోద్భాసితాభ్రాభ్రిమతిధరణిభృద్బంధురస్సింధురేంద్రః॥

అన్యతోవలోక్య.

ప. జంభారాతీభగండాన్నిమిఘనసనినదాకర్ణనారంభజృంభ
న్నిర్వేలత్రాసశుష్యన్మదసలిలపరీవాహపారంపరీకాత్।
ఆయాతైర్భృంగసంఘైరభివృతకరటస్యందిదానాంబుధారః
కుంభీగంభీరమేతిప్రపచలదచలప్రోషిమాఘాకమానః॥

ఘనతరఘంటాఘణఘణాత్కారేణ ముఖరితహరిదంతౌ ధీరధీరన్నదంతౌ దృఢతరలోహశృంఖల సంఘట్టితదంతౌ కరాంచల భ్రమితరంభాసముస్న

మితకుంభౌ సముత్తాడితవాలౌ సత్వరదోధూయమానకర్ణతాళౌ దంతావళౌరోషోద్భటశౌర్యౌ ఘటితసంఘటీతే.

ప- లోలహస్తధృతలోహశృంఖలాసంహతిప్రహృతిభిన్నకుంభయోః।
రామబాణరణవీరభద్రయోః। రాజతేసమదకర్మరౌద్రయోః॥

సింహాసటావలోకనేన భీతభీతౌ సమున్నతసౌధతలారూఢాభ్యామాధోరణాభ్యాం ఘనతరాంకుశచంక్రమ్యమాణమస్తకౌ బంధనస్థానం శనైశ్శనైరానీయతే. కింబ్రవీషి. మదావళౌ విమౌ సింహాసటావలోకనేన నాపసరతః. కింతు తావకీన మందగమనస్తనఘనోరు లక్ష్మీసమీక్షణ సంఘుత్క్షణేన మందాక్షేణేతి.

ప- కరకలితవిహారం కాపికందర్పవేదం
కలశుకమభిరామం కామమధ్యాపయంతి।
యువనివహమపాంగైర్మోహయంతీమృగాక్షి
మణిలసితమళిందంవిందతేమందమందం॥

ఇయంఖలుచంద్రరేఖాయాఃకనీయసీకల్పకలతాసమీపముపసృత్య అయి కల్పకలతేకలశుకమాలాపయ కింబ్రవీషి- తవప్రియస్యారసమంజర్యాశ్శుకస్యవచనాని యథాతవహృదయంరంజయతి నతథాతవమశుకస్యభణితానీతి. అయిమైవంవాదీః. త్వయాయదుక్తంతద్వ్యక్తియుక్తమేవ- కింబ్రవీషి సక్రోధం రేరేబ్రహ్మబంధో, తర్హితస్యాస్సవిధంగచ్ఛగచ్ఛేతి - అయిముగ్ధేమదభిప్రేతమజానానా ఝటితికిమితికుప్యసి.

తథాహి.

ప- కాచంకాంచనసన్నిధౌకమలినీథారేయబింబాంతికే
ఖద్యోతఃకలహంసికాపరిసరేలోలాబలాకావళిః।
కాకానాంనికరఃకుహూముఖకులోపాంతేసరోజేక్షణే
త్వద్వాశాంపురతశ్శుకస్యభణితిర్నశ్లాఘ్యతాంవిందతి॥

ఉక్తమర్థంపునరపిచాటువచనేనసమర్థయసీతి - అలమలమతిపల్లవితేనసల్లపితేన- అయిపక్ష్మలాక్షితవశుకోయం సకలలక్షణలక్షితతయావిలక్షణఇవలక్ష్యతే. యతః,

ప- తో(?)టికోటిరుచః కచాకచికలాంకుర్వంతి కోణోపలైః
పర్యాభాంతను తేభుజాభుజిరణం నీశైర్మసారైరపి।
వాలాగ్రద్యుతయస్తలాతలివిధాం నిర్మాంతి ముక్తాఫలై
ర్ముష్టామష్టివిధాం దధాతి జఠరచ్ఛాయాసువర్ణచ్ఛదైః॥

అతస్తస్యాః సరసవచసాం సమాకర్ణనే సముత్సైతి సపది కౌతూహలం కింబ్రవీషి. సల్లపామి శ్రుణు తావదితి. అహో సుఖారసకృదోపశ్లోకంశ్లోకం శుకముఖాదుద్భావయంత్యా భవత్యాశ్చాతురీవచసామగోచరీభవతి. కిం బ్రవీషి. కలకంఠ నామ్నా భవత్ప్రియ సుహృదా ద్వీపాంతరాదానీతస్య పంచవర్ణస్య మామకస్య శుకస్య సదృశో జగతి నాస్తి-యతః, సరససాహిత్య మాధురీ సాధురీతిభిర్వచనైర్వల్లురచనైః కర్ణానందాయకల్పతే ఇతి. అయి సుదతి త్రిజగతి భవతీవ సౌందర్యవైభవవతీ నకుతా(?)పివసతీ. అగ్రతోవలోక్య.

ప. వ్యాలోలత్కంకణాళీ ముఖరకరతలాస్ఫాలనారంభవేలా
ధారాళానల్పజృంభన్మనసిజనిగమోత్తంస గాథాసహస్రం।
ఉత్ప్లుత్యోత్ప్లుత్య నృత్యత్కుచకలశయుగీ మండలం ధార్యమాణం
చోళస్త్రైణం ప్రవీణం చులకయతి యతి వ్రాత చేతాంసి చైతత్॥

పునర్నివర్ణ్య.

ప. తుషకణపుంజపింజరితమంజనఖంజనరు
జ్మదభరభంజనంకచభరం రుచిరం దధతి।
అభినవపుష్పవిజృంభితకాంతిమతీ
బహుళతరత్రపానముఖీ సముపైతి శనైః॥

కించ. ప. మణిమయచంద్రసూర్యపరికల్పితమాళితటీ
లలితకటీస్ఫుటీకృతనవోదయరాగపటీ।
సురభిలవీటికారసభరారుణదంతపటీ
మదయతి మానసం మమ మదద్విపమందగతిః॥

అపిచ. ప. సురభిళచాపభూపమియకాహళికానినద
భ్రమరనినాదమంజుమణినూపురదీప్రపదం।
పృథునితంబబింబపరిలంబితవేణిరసౌ
కనకతరంగిణీ పరిసరోపవనీమయతే

కించ. సౌందరీభరసమంచితాకృతిస్సుందరీప్రియసఖీభిరావృతా

తారకానికరమధ్యవర్తినీ శారదీశశికలేవ రాజతే॥
పదకిసలయాంగుష్ఠన్యస్తాపివృష్టిచమత్క్రియా
భువనమఖిలం గ్రాహం గ్రాహం వశీకురుతేతరాం।
సరసవచనస్తోమం దాశుమందసముద్గమో
రచయతితరామస్యాః కామాగమార్థవివేచనం॥

పార్శ్వతో వలోక్య, అస్మత్ప్రియసఖోలంకార బ్రహ్మచారీ ఇతఏ
వాభివర్తతే. సఖేఫణాధర ఫణామణీమివదురాపామేనాం మేనాభిరా
మాం రామామణిమఖితోభ్రామంభ్రామంమహేయ సాకుతూహలేనకి
మత్రవిలోకయసి. కింవదసి. ఇయంఖలుకామదేవస్యతనయాత్రిచతు
రదినాత్పూర్వమస్యాజనన్యానవరతి నామ్నారేవట్యోస్నానాయ కావే
రీమహంగచ్ఛామి మత్పుత్రీమోహనాంగీ ఏకాకినీగృహేస్థాతుం నక్ష
మతే. తదేకఘటికామాత్రంతయాసహసహాయతయావసేతికథితః చి
రాయ విధీయమాన వేదాధ్యయనముపాధ్యాయకృపయాస ఫలీబభూవే
తిమన్వానస్తథాతన్వానః.

ప. సరసమురసా బాలాంలోలాంబలాదహముద్వహం
స్ఖలితలికుచాగ్రాహంగ్రాహంకుచాసకుతూహలం।
మధురమధరంపాయంపాయంవిజృంభిసుధారసం
పులకితతనుఃప్రేమ్ణాచుంబంకపోలతలేముహుః॥

అథైషాప్రత్యాసన్న పుష్పోద్భేద కాలత యాప్రాయేణ నిధువన
రోగ్యాచబభూవ. తదానీమేవతర సౌజాతరసా ప్రాథమికీంమౌగ్ధ్య
దశాంగళహస్తికతయాసహస్య, ప్రాగల్భ్యమేవ ప్రథమంప్రథయాం
చకార. తదిదంరసికచూడామణేతవ బ్రహ్మచర్యమనుచితమితి. నిష్కాశ
తద్వయంమేప్రదాయమమ భర్తాబాలస్త్వమపికామపి బాలికాంపాణౌ
కృత్యచందనకుసుమతాంబూలోపభోగక్షమంగృహస్థా శ్రమమాశ్రయ
తదనంతరంనిరంత రాయంమమ ప్రథమర్తుమారభ్య తవభార్యాపుష్పో
ద్భేదోత్సవ పర్యంతమస్మిన్నేవనిష్కుటవనే మృదులతర దూర్వాకందళ
కందళితం సహకారతరోరథస్థలమావయోస్సం కేతస్థానంభవత్వితి. వ
దంత్యామస్యాంతజ్జననీ సమాగతవతీతి. సఖేఅస్యాః పుష్పావిష్కరణే
భావత్కం బలాత్కార మేవకారణ మితి ప్రతిభాతి. కింబ్రవీషి. అ

స్యాః పుష్పనిష్పాద నేతారుణ్య ప్రారంభస్య సమవాయి కారణం మమ శరీరం భణాదికం తు నిమిత్తకారణమితి. వేదాభ్యాస జడస్య భవతః కుత్ర త్యా రసికతా, శాస్త్రజ్ఞతా చ. కింవదసి. సర్వమపి త్వత్సహవాసాతిశయాదేవేతి.

ప. యథా న సంభవేచ్ఛేదశ్శిఖాయజ్ఞోపవీతయోః।
తథా యతస్వ నిభృతం పరదారపరిగ్రహే॥

కింవదసి. ప. న వేత్సి మమ చాతురీం త్వమపి సమున్నతాం భిత్తికాం
విలంఘ్య భటమండలీపరివృతే నృపాంతఃపురే।
శయాళుమధిడోలికాశయనమాత్మభర్త్రా సమం
యథేష్టమనుభోభువం కమపి కామతః కాకుతిః॥

అథవా మనోరమరమణీ సంభోగస్సంభవతి చేదతః పరం సంపత్తిర్వా విపత్తిర్వా స్యాత్ “శిరో మదీయం యది యాతు యాత్వి” తి. కాక్షు తితిరి, శ్రవణమభినీయ- భేరీమృదంగమర్దళమురజపణవప్రభృతిహృద్య వాద్య భవార వాయుగపదం బరమాపూరయంతస్సముజ్జృంభతే. అహో మోహనాంగ్యాస్స్నాత్వా ప్రత్యా వృత్తయా భవితవ్యం, పురో వలోక్య, అచిరమేవ మమ సమీపమసావాగతా చ.

ప. వేణీం ముక్తామణిపరిగతాం మాయతాం ధారయంతీ
ఫాలే నానామణివిలసితౌ చంద్రసూర్యావహంతీ।
ముక్తాహారస్ఫుటకుచతటీ గాయనీభిస్సఖీభి
స్సాకం స్నాతాకనతిశిఖి కారోహిణీ మోహనాంగీ॥

కించ. ప, ధళంధళితకుండలాదరనతాననాంభోరుహా
నికుంచితసరోరుహప్రతిమవామపాదాంబుజా।
సమున్నమితజానుచంకనదవామబాహాలతా
జగత్త్రితయమోహినీ జయతి మోహనాంగీదృశీ॥

ప. నాసాలంబితలోలమౌక్తికవరా ముక్తాలలంతీధరా
కస్తూరీనిటలాభిరామనిటలా తాంబూలరక్తాధరా।
కాంతా కజ్జలలాలితాక్షియుగళీ పీతాంబరోద్భాసినీ
భాభాతి స్మయమానచాపనృపతేస్సామ్రాజ్యలక్ష్మీరివ॥

భావ, భవానేవ భాగ్యవతామగ్రేసరో భవతి. యదస్యాః పత్యుర్బాలతయాస్మిన్నే వదినే భవతో భామినీమణేస్సంభోగస్సంభావ్యతే, స

త్వరం గచ్ఛ, సాధయామీతి కతిచిత్పదాని గత్వా, పురోవలోక్య, కనకలే
ఖాయాః కరండవాహినీ సాత్తుతం కనకచషకం కరేబిభ్రతీ మదభిముఖమ
భియాతి, కిం వదసి, మత్స్వామినీ కనకలేఖా స్వసుతాయాశ్చందనలతా
యాః ప్రథమార్తవమహోత్సవసంభావనాయ భవంతమాహ్వయతీతి
ధన్యోస్మీతి తదుక్తిమంగీకృత్య, పార్శ్వతోవలోక్య, అయి కరండవాహి
కే కోయం కథయ, ఏషాం అంసాంచలావలంబినీమంతరిత సురభిశైలాలవంగ
వాలమరిచిజాతీఫలజాతిపత్రమిళితక్రముకశకలనికరపూరితపంచషభస్త్రి
కాం రుచిరతరపట్టగుచ్ఛపటలపరిశోభినీమతిమృదులారుణసూర్యకాంత
పట్టికాప్రకృతికాం కామపి మహతీం భస్త్రికామాబిభ్రతా బహిరాల
క్ష్యమాణనవీనగుచ్ఛవిహితముఖం ముష్టిగ్రాహ్యకంఠం కమపి మట్మలాకా
రం కలధౌతపాత్రమంకే ధారయతా బాహుమూలపరికలితలలితతాళీ
దళతాళవృంతవలయేన కనకసృష్టికావివరవిహితరత్నకరండేన కాంచనకో
శోదంచితకౌక్షేయకఘటితకటితటేన బాలేనానుచరేణ సంవేష్ట్యోకీ
ర్యమాణాం పీటీం ప్రతిపదం కరాంచలేన దధానః అంసాంచలకించిద్వి
గళితహారిద్రవముద్రితతనుతరోపవీతవిరాజితః విపులవిచిత్రద్విపటీపరి
చితావకుంఠనః కర్ణాంచలడోలాయమానపృథులముక్తాఫలః కరకమ
లాంగుళీఫళఫళాయమాననానామణిఖచితఘనాంగుళీయపారంపరీకః
సువర్ణవర్ణకర్ణేజపశ్రీచూర్ణరేఖాలసదస్పష్టపుండ్రలాలితలలాటతటః కరకమ
లకల్పితామనల్పపరిమళఝరీం కైతకమంజరీం ముహుర్ముహురాజిఘ్రన్
సానందం కిమపి కిమపి గాయన్ రాజాధిరాజో మహారాజితాం దోళికాసం
దోహపుంఖానుపుంఖవిసృమరమయూఖరేఖావిద్యోతమానబహిర్ద్వా
రపరిసరవిరచితవిహారశాల విహారశాలం సౌవిదల్లకరతలవేల్లితవేత్రల
తాదూరోత్సార్యమాణజనం విటవిదూషకపీఠమర్దసంకులం వాత్స్య
యనతంత్రపారీణరసికధురీణవిశృంఖలజోఘుష్యమాణరతిరహస్య, రతి
కంచుక, రతితిలక, శృంగారరసబంధప్రదీపికాదిశృంగారప్రబంధజాతం
కనకలేఖాభవనం ప్రవిశతి, కిం వదసి, అయం ఖలు మనసిజరాద్ధాంత
తత్త్వవేదీ సంగీతసారజ్ఞః కాంచీనగరవాసీ కనకలేఖాయాః కనీయస్యాస్సంగీ
తచంద్రికాయాః యౌవనసంపదుపభోక్తా మదనమిత్ర ఇతి నిపుణన్నిరూప్య
అస్మదాజన్మప్రియసుహృన్మదనమిత్ర ఏవాయం తర్హ్యస్మాభిః పిత్సయా

గంతవ్యమితిత్వరితతరంకతిచిత్పదానిగత్వా కనకలేఖాభవనం ప్రవిశ్య, పురో
వలోక్య.

ప. ముక్తాగుచ్ఛమనోజ్ఞకుంకుమరసోదంతత్సిదోష్ణీషకాః
కర్ణాలంబితమౌక్తికాధళధళత్కారాభిరామోర్మికాః।
కస్తూరీరసబిందుకాంతనిటలాః పశ్చాత్ స్థితైర్బాలకై
స్సంవేష్ట్యార్పితవీటికాస్తత ఇతస్స్పందంతి శృంగారిణః॥

సర్వేఽపి మామవలోక్య. ఆగచ్ఛతాగచ్ఛతేతి వదంతస్స ముపతిష్ఠంతి పరిసారితకర స్తిష్ఠతతిష్ఠతేతి వదన్ సదసి సత్వరముపవిశ్య కిం బ్రూథ. రసికశేఖర! భవదాగమనేన సఖీయం కామపి కాంతి మావహంత ఇతి. సాంప్రతం సఖీయం మదాగమనేన కామపి కాంతి మావహంత ఇతి యదుక్తం తత్సాంప్రతమేవ కాచే సన్నిహితే సతి హాటకం కాంచనం కాంచన ప్రాప్తిమాధత్తే కిం బ్రూథ. సహజః ఖలు తవ విపర్యయాతిశయ ఇతి. కనకలేఖే కిం బ్రవీషి. రత్నకాంచనయోస్సంయోగః ఖలు భవత్సమవాయ ఇతి. మయ్యాజానసిద్ధప్రీత్యైవం వదసి. కిం బ్రవీషి. అయి మాణిక్యలతికే రసికశేఖరస్య ధవళముష్ణీషం కుంకుమ బిందుభిరంకితం కురు. అయి చంపకమాలికే హరిచందనరసేన వక్షస్స్థలమాలింప- అయి కుందలతికే వదనేందువలయే కలయ కస్తూరికాబిందుం- అయి కందర్పజీవికే సమర్పయ జాంబూనదఘటావినిహితం తాంబూలం - అయి కలహంసికే హిమసలిలార్ద్రీణ తాలవృంతేన సంమర్దశ్రమజుషి వపుషి సంచారయ సమీరాంకురానితి. సర్వమపి సభాజనం సభాజనసముత్కం సశ్లాఘమంగీకృత్య కనకలేఖే జనమమీదృశబహుమతిభాజనం విదధతి ప్రణయలాభవతీత్వణమపి మేరూకర్తుం ప్రభవతి. జనాంతికం, కిం బ్రూథ. రసికశేఖర చందనలతాయాం విలాసశేఖరస్యానురక్తిర్భూయసీ బభూవ అస్త్వయమేవావసర ఇతి. తస్యై దాస్యతి కళత్రపత్రికాం కిమితి, పర్యాలోచ్యన లిఖితా చేత్ యావంతి విత్తాని దత్తాన్యపి జరత్యాస్తృప్తిర్న జాయతు తద్బాధా మాప్రసాంక్షీదితి, అవశ్యం పత్రికా లేఖనీయేతి, అస్మాభిరవధారితమితి సాధుకృతం తత్త్వవిద్భిర్భవద్భిః కిం బ్రవీషి. ఝడితి కళత్రపత్రికా లిఖ్యతామితి మదనమిత్ర! కనకలేఖా విలాసశేఖరయోరుభయోర్యథా సంమత్యా విలిఖ్య వాచ్యతాం- కిం బ్రవీషి, విజయనామ్ని సంవత్సరే చైత్రమాసే పౌర్ణమాస్యాం విలాసశేఖరేణ కనకలేఖాయై దత్తా కళత్రపత్రికా. తదనంతరం, ప్రతి

మాసంనిష్క-సహస్రంమహార్ఘంపట్టాంబరయుగంమంజుళం కంచుళీయుగం నిత్యంవీటికాశతం, కస్తూరీప్రభృతిసురభిళద్రవ్యాణిచవితీర్య, తవనందనీం చందనలతాం సుఖమనుభవామి, మథ్యేపరస్త్రీవదనంపశ్యామిచేద్యామమ ధోనిపాత్యసమారుహ్యయథామనీషంమర్దయతు, సాపరపురుషంపశ్యతిచే న్మయాదత్తంతావతోపిద్విగుణం పునర్మమవితీర్యత్వయాత్వత్పుత్రీమమకళ త్రీకరణీయేతి. ఉభయోరనుమత్యామదనమిత్రస్యహస్తలిపిరితి. కింబ్రూథ. అన్యతరసాధారణంఖలుతవమదనమిత్రసర్వత్రకళత్రపత్రలేఖననైపుణ్యమితి పునశ్చకింబ్రూథ. చందనలతావిలాసశేఖరావుద్దిశ్య, నిరంతరదృఢాశ్లేష రూఢగాఢానురాగయోఃజృంభతాం ప్రేమయువయోరతిమన్మథయోరివ ఇతిసర్వేసముత్తిష్ఠంతి, కింవదసి, రసికశేఖర, భవదాలోకనేనశయనభ వనరామణీయకంసఫలతాం, కించిదంతరముపసృత్య, పురోవలోక్య,ఇదప కిలవితానవిడంబమానవికచవిచికిలవకుల చంపక సౌగంధికప్రముఖప్రసవప్ర సృమరసౌరభ లాభలోభవిహారదిందిందిరనికర మేఘనికరవిద్యుత్పుంజపిం జరచామీకరశలాకాఘటితపంజగర్భవిహారమాణ శుకశారికాకలకలరవ ముఖరితదిగంతరంకస్తూరికాపంకపరీతభిత్తిభాగం ఉదయదహస్కరమం డలతిరస్కరణనిపుణకరణోపధానమండలఘుంతరచోడోపధానపరిష్కృతై నలూనవృంతవిచికిలసూననిచయ పరిచితేనపార్శ్వవిలంబితచిత్రపరిమండి తేన సూర్యకాంతపట్టికావిపులతూలశయనశోభితేన ధవళదంతావళదంత సంతానఘటితేన జాతుషికట్యవరేణ ప్రసాధితపురోభాగం ప్రతిభిత్తిప్ర త్యుప్తవిపులహాణదర్పణ వరంక్వచనహరిచందనపంకపరిపూరితైః కనక చషకైఃక్వచనకలానిధికలాతలాతలికలాకలనకుశలధవళతాంబూలీదళపూ లికాలాలితాభిర్వివిధ కుసుమసరశోభితాభిఃస్ఫాటకఘటాభిఃక్వచనహిమసలి లపూర్ణైః కాంచనభాజనైః క్వచనగాంగేయభృంగారుభిర్వేదిహ్యమానంకా లాగరుధూపధూమిలం జాజ్వలమానదీపస్తంభయుగళం కనకకనచ్ఛృం ఖలాలంబితఫలకయాకయాచన కేళీడోలికయా వంకన్యమానం శ్రీవైకుంఠ మివముక్తోపశోభితం సవనకమేఘవసురతాభ్యుదయకంరసాతలమివభుజం గపుంగవోపశ్లాఘనీయం సురపురమివసమేనకాంచనేనాంచితం, తారా మండలమివచిత్రాన్వితంమలయతటమివచందనలతోల్లాసకరం మహీవలయ మివవిలాసశేఖరసంభావనీయం కేళిసౌధభవనమివశోభమానం త్రిభువన

మోహనం శయనీయసదనమతి కమనీయమాలోక్యతే, వివిధశృంగారతత్త్వవేదినీభవతీవ జగతిసుదతీ కాచిదపి న చాకస్మిన్, మహానాకాలాతిపాతస్సంజాతః, తత్త్వరయా మయా గంతవ్యం. కింబ్రవీషి, తవ గంతవ్యమేవ మయా జ్ఞాతమేవ రసమంజరీ ప్రథమరంగాధిరోహణసంభావనాయ కిల గచ్ఛసి, మమ చందనలతాయామివ తస్యాం మహతీ ప్రీతిరితి అన్యాదృశీ ఖలు భవత్యాస్సర్వత్ర సమదృష్టితా. తవ సుతాయాశ్చందనలతాయాః ప్రథమార్తవోత్సవస్సాధీయాం జాతః, కింబ్రవీషి. సర్వం త్వదాగమనే నేతి సాధయామీతి కతిచిత్పదాని గత్వా, అగ్రతోవలోక్య

ప. పద్మకోశకల్పశుభ్రదభ్రకమ్రతామ్రభాజన
భ్రాజితాంగులీదళాంతరాళపాణిపల్లవోజ్జ్వలః।
అంసలంబితైణచర్మభస్త్రికస్సముద్రితశ్రుతౌ
శిఖాంచలం బిభ్రదేష మాధ్వవర్ణ్యదీరితానిలస్తుతిః॥

పార్శ్వతోవలోక్య.

సభయాశ్చర్యం, వివిధకుసుమభరణవిరసో దివక మపి ధవళిమానం ప్రకాశయతా శరత్కోశ ప్రసూనకోశసంకాశేన కేశపాశేన విశోభమానం విటజనతర్జనవాసనవజరయా నిరంతర ముత్తరంగితకంపముత్తమాంగం ధారయంతీ పరుషాక్షరాణి భాషణాని శమయితుమక్షమైరివ నిస్సరణోన్ముఖైరమలైర్ద్విత్రైర్ద్విజైరుపలక్షితా కంఠదఘ్నకపటకాలకూటవిషబహిరున్మిషధూమ్మణేవ ధూమపానేన కమపి నీలిమానమాలంబమానం జీనాంబరమాబిభ్రాణా తత్క్షణమేవ నిబంధన పత్రికాలేఖవాయేవ తాళపత్రమయాంకర్ణపత్రద్వితయం కలయంతీ కీనాశేనేవాకృష్టమాకలితం దృఢలగ్నం పాశవలయమానీలమణీసర మధికంధరంధరంతీ ఉర్వారుకఫలగర్వ నిర్వాపణ దోర్వ్యసోభ్యా మురోరుహాభ్యా మురోరుహాభ్యామురరీకృత పరాజయయా భస్త్రికయా సాంత్వయితుమివ సన్నిషేవ్యమాణపార్శ్వభాగా విటజనమానవేతాళసముచ్చాటన వేత్రలతామివ యష్టిమధి ముష్టిదధానా కటీతటకల్పిత విశంకటధూమధూమ్రవలీపటలీలాలితవదన శైలీతులితవలీముఖీసితమృత్తికాలవాలాలావితతనాసాంచలాపి హీతస్థూలచేలాహృదిస్థితవంచనారేఖా ఏవ వినమితపూర్వకాయా ధనాశా విషవల్లీకోశఘ్నశాఖాలోలికా తరళరసనం కిమపి పరుషం రటంతీ తాటకాకృతిర్జరతీ అనుపదం కాసమపి పరిశుద్ధిమభినయం

తంతద్గేహోపాంతఇత్యుక్తరీత్యా మహత్యాపిరక్త్యావేశవాశేనగచ్ఛం తం సాధ్వసంమాధ్వవటుముపవీతేఝడిజగ్రాహ, అథసోపికపిరివశునీ గృహీతః, మండూక ఇవకాలోరగీముఖగతః, కుళీర ఇవశివాజేగీయమానః, హరిణఇవశార్దూలీహృతః, మీనఇవబలాకాక్షిప్తః, ఆఖురివమార్జారీ సాక్షాత్కారితః, జరతీనిరుద్ధః మహత్యాభీత్యాపర్యాకులీభవతి, ఇత్యంతిక ముపసృత్య, భోవటోమావైషీర్మాభైషీః, తవవృత్తాంతమిమంనకుత్రాపికథయామి, అయిపరిశుద్ధమిమం కిమర్థంశపథయసి, కంవదసి, సహాసం, అస్య పరిశుద్ధతాయాభవానేవశ్లాఘయితా, అయంకిమైకాదశ్యాందివామామకీనకుటీఘటచేటీమనుభూయ ప్రతిశ్రుతమప్రదాయతదీయమేకమాభరణమాదాయదృఢఘటితామపికవాటపుటీం విఘటయ్యఝడితి పలాయనంచక్రే, స్వగతం; అహోమదాత్మన్ననంతభట్ట, ఇయమేవేందుమతీతిమాంప్రతార్యతచ్చేటీనికటం ప్రాపయ్యత్వామిందుమతిశాయికముఖి మిందుమతీం నిర్భరంపరిరభ్యమమపంచమణీంశ్చాదాయవంచనోదంచన చంచుతాముంచితవానసి, ప్రకాశం, కింబ్రవీషి, వృద్ధామిమామతిక్రుద్ధాంచేటీమస్యాగృహానపిన జానామి. బహుశోమధ్వాచార్యపదాశపేఇతి, కింబ్రవీషి, మద్గృహాగమనాత్పూర్వంమాంచేటీంమామకసద్మచాసౌనజానాతీత్యనంగస్య పదాశపే ఇతి, కింవదసి, జనాంతికం. తదభిప్రాయేణైవమయోక్తమితి, ఉభాభ్యామప్యద్యసమర్థితాసత్యోదితావిద్యోతతే, సాంతహాసం. పలాయనపటుంవటుంచటులం కర్ణశరోరంరటంతీర్ఝడితిజరతీశిఖాబంధేజగ్రాహ. అయిముంచముంచసంచిత మశేషంధనంచేట్యాపితరతి. కింవదసి. పంచపణక్రీతం సాలగ్రామ మేకంవినాకించిదపినాస్తిసంచితమితి. తదిదానీంవిక్రీయప్రతిశ్రుతంవిశ్రాణయ. కింబ్రవీషి. వజ్జనకేనరామభట్టేన సముంచితతయావిక్రేతుం మనీషానసమున్మిషతీతి. కింబ్రవీషి. తవభగినీ మనుభవితుం సేమషీస మున్మిషితాకిమితి.

ప. సాలగ్రామమముంచపంచపణికంవిక్రీయకస్మైచన
క్షిప్రంత్వంవితరప్రతిశ్రుతమితోవాంఛేందుమత్యాంయది।
సంప్రాప్యప్రతివీరవిత్తమధికందూత్యేతేనచౌర్యేణవా
సాలగ్రామముదారసౌరభతయాజిఘ్రాసిశంకైశికం॥

సాధయామీతికతిచిత్పదానిగత్వా పురోవలోక్య.

ప. విస్తార స్తనమండలీపరిసరన్యస్తాంవిపంచీన్నఖై
స్తంత్రీనాద వినోదినీంవిదధతీ త్రైలోక్యసంమోహినీం।
సారంగీమదబిందుసుందరముఖీపంచాస్త్రశాస్త్రోన్ముఖీ
సారంగీతముదారమాకలయతీ సారంగికాదృశ్యతే॥

ఇయంఖలులవంగి కాయా స్తనయా సారంగికా, సమీపము పసృత్య. కేళినీవిటసులభ భుజపటిమారభటీ ప్రకటీకరణపటీ యసీ స్ఫుటీకృతమ ధురిమాణమయి తన్వంగీ కామపిసంగీత భంగీమంగీకరోషి.

యతః.

ప. సరసరసాలసమానకిసాలశిఖా కబళనతుష్టపరపుష్టరవభ్రమదైః।
తవలలనామణిశాదృశగానరవై రజనిజనిరతివమమశ్రవసోః॥

ప. కల్యాణిగౌడకాంభోజిసౌరాష్ట్రపూర్వసర్వరాగనిధే।
జనయసిమనసిమమారాదనురాగంగాఢరూఢమనురాగం॥

అహోతవగానకల్పనాప్రాగల్భ్యం.

ప. నక్షుత్రేశితురంతరేణకిరణాన్నక్తంతదీయోపలా
భాసాహిద్యుమణేర్వినాతమువలాః ప్రాసాదశృంగోజ్వలాః।
స్యందంతేభవదీయవిభ్రమవనాన్నినాఘనానోకహా
స్స్వచ్ఛందంకిలకందళంతిమహీ భేపానీయబిందూన్వినా॥

కించబ్రవీషి.

రసమంజరీసంగీతరసికస్యతవమామకీనంగానంరోచతీవేతి.

యౌవనయనచకోర కౌముద్యనవద్యా ఘహృద్యాగానవిద్యామమ కర్ణపద్యామద్యసపద్యాసార్వహృద్యతి వేలముద్యతాంముదంద్యోతయతి.

కించ. ప. కోమలాంగితవకంఠకాహళీకందళీకృతమనస్త్రపావతా।
కోకిలాశుకగణేనకూజితాభూరిమానసశరణేనభూయతే॥

అయిరమణీమణి! తవరమణీయసాహిత్య పాండిత్యం ప్రకటీ కరణీయం. కింబ్రవీషి. రసికశేఖర! భవంతమంతరేణ కస్యవాకథ యామి తచ్ఛ్రృణుతావదితి.

ప. యన్మిత్రం నయనేధినోతిరసనాంపిప్రీణాతియతాంరుష్మకం
యజ్జ్యానందయతిశ్రవస్సుఖయతి ఘ్రాణంయదీయాశుగః।

గాత్రంసమ్మతపాత్రిమాకలయతే యజ్జైత్రియాత్రిరథ
స్తస్యానంగమహీపతేర్విజయతాంతత్తాదృశంవైభవం॥

ప. చేతోభూజయకేతవఃపరిచితప్రాగ్భూమిభృద్ధాతవో
ధ్వాంతాఖుప్రకరోపవస్సురతృషోదన్వన్మహోసేతవః।
సంగీతోద్యతగాతవోదధతువఃక్షేమంనభోయాతవ
స్సింధూదంచనహేతవశ్శశికరాఃకల్హారజీవాతవః॥

కించ. ప. పాటీరాద్రితటీకుటీరవిసరన్మందానిలస్పందన
స్తోకాందోళితలాలసీయలతికాడోలాంతరాళాలయాః।
ఆనందంతుకుహూముఖామధుమదక్షీబద్విరేఫాంగనాః
సంగీతశ్రవణోన్ముఖాఃప్రతిపదంప్రాదుర్భవత్పంచమాః॥

ప. క్రీడాక్రోడోత్సం గరంగాతరాళ
త్వంగద్భృంగీనర్తకీసూత్రధారాః।
కామాహంతాకల్పనాకల్పవృక్షాః
కాంక్షాపూర్తింకల్పయంతాంవసంతాః॥

అపిచ. ప. త్రైలోక్యాక్రమణక్రమప్రకటితస్ఫూర్తింస్మరక్ష్మాపతేః
కీర్తిందిక్షునిస్పృత్వరీంవిదధతస్సూనాళిధూళిచ్ఛలాత్।
గంధాహార్యవిహార్యమర్త్యలకభూర్యామోదమేదస్వినో
మోదంతామతివేలకోకిలకులశ్యామారుతామారుతాః॥

ప. స్త్రీరత్నేనసమాభామాపంచరత్నకృతాత్వయా।
రత్నాకరావృతేనాస్తిరత్నగర్భాతలేక్వచిత్॥

కింబ్రవీషి.

ప. కవితావనితారత్న వైభవజ్ఞోభవానివ
నకశ్చిదపిలోకేస్మిన్విపశ్చిన్మౌళిలాలితః॥

భవత్ప్రియసఖస్యకవితాకలశుకీ విహరణపంజరస్య కవికుంజరస్యసా
హిత్యమనన్యసామాన్యసాహిత్యవదాన్యం మమేతినిరంతరాయమూపవీణా
యతుభవతీ. సాధయామీతికతిచిత్పదానిగత్వా,ప్రతీచీమవలోక్య.

ప- అంబరబింబీపటలీలంబితఫలకీర్తిలంభనధురీణం।
సమయోమందం భానుంచరమమహీధ్రేవతారయతి॥

ప. అంభోజినీనామతిశీతలానాం కింజల్కకాశ్మీరరజోరుణానాం।

లబ్ధాంగరాగః పరిరంభణేన ప్రశాంతతాపో జనిచండరశ్మిః॥

ప. అయఃపిండ ఇవ క్షిప్తః పశ్చిమాబ్ధౌ ఖరద్యుతిః।
శామ్యతస్తస్య ధూమౌఘస్తామ్యత స్తిమిరం బభౌ॥

ప. దిక్కామినీనీలనిచోళనీలం నిశాంగనేందీవరహారలీలం।
నభస్తమాలద్రుమపత్రజాలం విజృంభతే ధ్వాంతమహావిశాలం॥

ప. కోకానాం శోకహేతుర్గలరుహవిపినశ్రేణికా ధూమకేతుః।
కేతుః కాంతాభిసారే హరిణశిశుదృశాం స్వైరసంచారభాజాం॥

థ। సేతుర్గ్మానాంబురాశేస్త్రిభువనజయినశ్శంబరారేర్వికీర్ణం
మాయాచూర్ణం సవర్ణం వలరిపుదృషదాం ధ్వాంతమారాత్ప్రతూర్ణం॥
విస్తీర్ణాకీర్ణముక్తాఫలమదనమహాఖేటచక్రోపమానం
దీప్యడ్డిండీరఖండస్తబకితతటినీకాంతిపూరాభిరామం॥

ప- పుష్పైర్నిర్మలతల్ప టోలీపటల మివ సముజ్జృంభితం రాత్రివధ్వా.
తారాపారంపరీభిః పరివృతమమలం శ్యామలం శోభతేభ్రం॥

అహో భగవతశ్శ్రీరంగరాజస్య శతాంగం జంగమమివ జాతరూపశిఖరిశృంగముత్తుంగం ప్రతిపద భంగురరథాంగ సంఘట్టనమహిమ్నా కథం కథమపి పరిక్రమ్య స్వస్థానే సంగతమితి మమ చిత్తరంగే సంభావనానటీతాండవం తరంగయతి,

యతః.

వ· అంజలిఘట్టనజనితైశ్చటచటశబ్దైర్జనస్య సంఛన్నం।
బహుళోనటయంత్రభవో యుగపచ్ఛబ్దో నభోభిపూరయతి॥

ప. శ్రీరంగభూమీశమితుశ్శతాంగే
స్వావాసభూమీబుషితుంగశృంగే।
దేవాంగనాభిః ప్రవికీర్ణమానాః
పుష్పోపహారా ఇవ తారకౌఘాః॥

అథునా రథావరోహణసూచకః సుధామధురిమమదమోచకస్సకలజగదామంత్రణవాచకస్సమయవిశేషవివేచకో భగవత్సేవారోచకః కశ్చన కలధౌతకాహళయుగళాస్నిరర్గళవినిర్గళితః కృతశబ్దాంతరతిరస్కారాల్లబ్ధసకలవాద్యపురస్కారో ఫూత్కారో మమ కర్ణయోః కౌతూహలం కందళయతి తదిదానీం వేశవాటస్య నికటప్రవతిష్ఠతి కైటభారిరేనం దృష్ట్వా పున

ఘ్ఘటితిసమేష్యామీతిపరిక్రామితనాటితకేనపురోవలోక్య,

ప- శ్రియంకాంచిద్బిభ్రత్కువలయమహోల్లాసఘటక
స్తుషారైరాలోకైరమృతలలితైర్ధూతతిమిరః।
సతాంబృందైర్వంద్యశ్శమితజనతాపోభ్యుదయతే
శతాంగాదుత్తుంగాదుదయగిరిశృంగాదివవిధుః॥

ప. శ్రీరంగచంద్రసేవార్థంభూగతాస్తారకాఇవ।
దీపికాఃపరితోభాంతిదిగంతధ్వాంతవారికాః॥

ప. అక్ష్ణాంభాగ్యమివోద్భూతంసామ్రాజ్యమివమాన్మథం।
వారాంగనాబృందమిదంనృత్యత్యకంపయతేమనః॥
అహోకింవర్ణ్యతేరంగరాజస్యసౌందర్యమహిమావాచామసీమా

ప. యదయంసదయంహృదయంమదయతివసయంత్స్వకీయయాదీప్త్యా
వారాంగనైకవీక్షాధన్యమనన్యాభిలాషమేషవిభుః॥

ప- ఆపాదచూడపరివేల్లితరత్నభూషా
ద్యోషావిశేషపరికల్పితబాహుమధ్యాత్।
కస్తూరికాతిలకకాంతముఖారవిందా
త్కస్మాద్దృశఃపరమభీప్సతిరంగరాజాత్॥

అయెచిత్తమత్తలభ్యాలభ్యవిచారచాతురీవైదేశికభావమవలంబసే. ముంచముంచశ్రీరంగరాజభజనాభిలాషం, క్షిప్రంసమంజసముంచచంచ్చలాక్షీమణెస్సమవలోకనాద్వైతభావనాంకోవాపరీక్ష్య. ప్రత్యక్షదేవతోల్లంఘనేనపరోక్షదేవతాభజనేనన్నహాతి.

ప. విద్యుల్లతాభిరభివీతఇవాంబువాహ
స్తారాభిరావృతఇవామృతభానుబింబః
వారాంగనాకరసమర్పితదీపికాభి
రావేష్టితోదిశతురంగపతిశ్శ్రియంనః॥

స్మృతిమభినీయ, రంగరాజరథావరోహణోత్సవోయం రంగాధిరోహణోత్సవస్యాంతరాయస్సంవృత్తఇతిససంభ్రమంపరిక్రమ్య పునరపివేశవాటప్రవేశంనాటయిత్వా, పురోవలోక్య. కేయంససంభ్రమంవక్షోజతటతరళహారం విగళన్నీవీబంధబంధనవ్యాపృతైక కరంకబరీగళన్మల్లీసరభరధారణపారీణేతరపాణిర్మదభిముఖమాయాతి. నిపుణంనిరూప్య. ఇయంఖ

లుమదాగమనవిలంబాత్తుమయాచంద్రరేఖయా ప్రేషితాకరండవాహినీకస్తూ
రికా. అయికరండవాహిని ! కింవదసి. మన్మథమహోత్సవస్యమౌహూర్తి
కచూడామణిభిరావేదితస్సమయోయమతిక్రామతి, తత్త్వరయాత్వయాగం
తవ్యమితిస్వామినీమేవిజ్ఞాపయతీతి. తదుక్తింశిరసాప్రతిగృహ్య ఝడితిచం
ద్రలేఖాభవనాభ్యర్ణభవనమభ్యేత్యశ్లాఘం॥

ప. నానారూపాభిరామైర్యువకులతిలకైస్సార్వభౌమాత్మజాతైః
కందర్పాద్వైతవిద్యాప్రవచనచతురైస్సేవ్యమానంసమంతాత్॥
దీప్తైస్తంభాధిరూఢైఃప్రతిపదకలితైఃపాణిభిర్ధార్యమాణై
ర్దీపైర్భాస్వత్ప్రదీపైర్విలసితమబలారత్నపూర్ణంవిభాతి॥

వ. తారాజుష్టమివాంబరంజలముచాంబృందంయథావిద్యుతాం
హంసైస్సంఘటితంయథాచకమలారణ్యంమరాళావృతం।
మల్లీవల్లిమతల్లికాభిరభితఃకీర్ణంయథాకాననం
కాంతారత్నకరంబితంకలయతేవేశ్మేదమక్ష్ణోర్ముదం॥

ప. తాళధ్వనిఃకర్ణసుధాంప్రసూతేతాళస్తనీగానసనాథపక్షః।
శబ్దోఘునామర్దళమార్జనోత్థస్సమార్జయంత్యార్జవమంతరంగే॥

సత్యంప్రక్రాంత ఏవరంగమంగళ విధిరస్మదభిలషితవిధిః. పురతోవ
శ్య. క్వచిత్కనకలతాయాఃకనీయసీకర్పూరలేఖానాట్యశ్రమోన్మీలత్స్వే
దాంభఃకణికాద్విగుణితలలంతీమౌక్తికమణిశ్రేణిరేణీదృశామగ్రణిరున్మిష
త్పులకముకుళైరపరైఃప్రేమభరనిర్గళత్కటాక్షపాతైః పల్లవతల్లజైర్మధుక
రైరివకుసుమితాకుందరేఖాకుతుకమాసేవ్యతే. క్వచిన్నిశ్వాసపరంపరా
నటత్కుచతటీవిలుఠన్ముక్తాహారకాంతిధారాకౌముదీ సంతోషితయువలో
కలోచనచకోరాకటీతటీఘటితకరకమలయుగళదరవిగళితకేశకుహాళీవిలో
లమల్లీమాలాజాలాభిరామారామామణిస్తరళైరపాంగవలనైర్దిశిదిశివితా
నైవికసదిందీవరాడంబరమామ్రేడయంతీస్ఫుటకుటజ కుసుమనికురుంబమపి
రోలంబకదంబచుంబితమివాకలయంతీయోగినామపిమనోధైర్యంభంజయం
తీవిటజనమనాంసిరంజయంతీ రతిమపిశ్రియాసంజయంతీమనసిజ వైజయంతీ
దేహప్రభయాసభాంవిరాజయంతీతటిద్వల్లరీవశాతోదరీదరీదృశ్యతే. క్వా
పివిటకరాపేక్షితవీటీగ్రహణచటులకరకమలాచేటికావీజీయమానతాళవృం
తాంకురన్మరుదంకురచోరబాలకాపహృత స్వేదాంబుకణమౌక్తికగణాగణి

కామణిరసునయచతురానపివిట వరాన్గర్వభరేణాగణయంతీ సభాంగణభువంభూషయంతీజరీజృంభతే.అహోయాయగపదేవచిరంతనసుకృతకల్పలతావితానముదర్కఫలము ద్భావయతి.

ప. మేఘాంతరాళ్లాదివచంద్రరేఖా
విద్యుల్లతేవాభ్రకదంబమధ్యాత్।
నేపథ్యగర్భాదుదితామమేయం
మోదంవిధత్తేరసమంజరీసా॥

ప. అస్మద్భాగ్యపరంపరాపరిణతింకాంచిత్ప్రపద్యక్షితౌ।
విఖ్యాతింరసమంజరీతిదధతీసౌభాగ్యమాబిభ్రతీ।
జంభాలంభనభామినీపరిభవారంభప్రియంభావుకా
రంభోరూమణిరావిరస్తిపురతోరంభోరుసంభావనా॥

సాంప్రతమయంనటనపరిశ్రాంతే వకంచనకాంచనమయం మణిఖచితంపీఠ మధితిష్ఠతి సమీపముపసృత్య పార్శ్వతోవలోక్య అయిచంద్రలేఖేదిష్ట్యాధికకృతగీర్వాణవారవని తావిలసితేనకనీ యస్యానటనకౌశలేనవర్ధయసె కింవదసి త్వంచేదమేవభద్రపీఠ మధిష్ఠాయమదనాగ్నిసాక్షికంముత్కనీయస్యారసమంజర్యాః పాణిం గృహాణ సంగృహాణచమదర్పితంద్రవిణమణిగణాదికముద్గృహాణ చమామకచింతా శల్యంని గృహాణదుర్హృదఃఅనుగృహాణ సుహృదః పరిగృహాణ మద్వాణీమితిఅయికీరవాణి చంద్రరేఖే మదభిలషితకలమ కేదార మేఘ రేఖేకిమితివయః పానాయపాదసంవాహనం కరోషి అహమేవాధరామృతపా నాయత్వత్కనీయస్యాఃకరపీడనంకరవాణీఽపీఠాధిరోహణంనాటయఽఅయిసభాస్తారశిరోమణేశృంగారచింతామణేసశిరఃకంపంకింబ్రవీషి.

ప- సామ్రాజ్యలక్ష్మీవశంబరారె
ర్మూర్ధాభిషిక్తామణిభద్రపీఠె।
తత్కాలలగ్నాంబుకణేనభాతి
స్వేదాంబుబిందూల్లసితాప్రియాతే॥

ప- ఏనామ్నైనామివోద్వారాందారాణాం పదవీంనయన్
రత్నస్వర్ణనయాత్వాప్తంసభాజయసభాజనం॥

ప- కందర్పోపనిషద్రహస్యవిశదీకారప్రియంభావుక
త్వంవాత్స్యాయనమంత్రతంత్రవిధిభిఃపంచాయుధంపూజయ
సానందంరసమంజరీసహచరోనోచేన్నకైద్యావనం
శాణోల్లీఢమణేర్విభాంతిరధికానిత్యంసముజ్జృంభతే॥

ప- అద్వైతంయువయోరస్తుకుచయోరివసర్వదా
మాభూత్ప్రియోరివ ద్వైతంకదాచిదపి చేతసోరితి॥
ఆకాశేకర్ణందత్వా॥

వ- అనయారసమంజర్యారమమాణస్త్వమన్వహం।
రత్యేవశంబరారాతిర్విజయీభవసర్వదా॥
కింతేభూయఃప్రియముపహరామి తథాపీదమస్తుభరతవాక్యం

ప- శ్రీరంగార్యకవీంద్రచంద్రమహసాంవాచాసమృద్ధింశ్రితో
గంభీరోమధురోమహాన్గుణమణి శ్రేణీసముత్పత్తిభూః।
ఆవిర్భావపదంశ్రియోమురభిదః ప్రేమాస్పదంసత్వభృ
ద్వాధూలాన్వయవారిధిర్విజయతామాచంద్రతారంభువి॥
శ్రీరంగంశ్రితతుంగమంగళమిదంశ్రీరంగధామశ్శ్నతాం
సంతస్సంతుసదానిరాకులధియస్సంతస్సమృద్ధశ్రియం।
నానాలంకృతభూషణంనయవిదాముజ్జృంభతాంభూషణం
కందర్పాగమదేశికాశ్చరసిఃక్రీడంతుశృంగారిణః॥

ఇతిశ్రీవాధూలకులతిలక శ్రీరంగార్య కృతః
పంచబాణ విజయోనామ,
భాణస్సంపూర్ణః.
శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.